

Bortfallsbarometer nr 13

Per Nilsson

Antti Ahtiainen

Stefan Berg

Mats Bergdahl

Monica Rennermalm

Marcus Vingren

INLEDNING

TILL

R & D report : research, methods, development / Statistics Sweden. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1988-2004. – Nr. 1988:1-2004:2.

Häri ingår Abstracts : sammanfattningar av metodrapporter från SCB med egen numrering.

Föregångare:

Metodinformation : preliminär rapport från Statistiska centralbyrån. – Stockholm : Statistiska centralbyrån. – 1984-1986. – Nr 1984:1-1986:8.

U/ADB / Statistics Sweden. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1986-1987. – Nr E24-E26

R & D report : research, methods, development, U/STM / Statistics Sweden. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1987. – Nr 29-41.

Efterföljare:

Research and development : methodology reports from Statistics Sweden. – Stockholm : Statistiska centralbyrån. – 2006-. – Nr 2006:1-.

R & D Report 1998:4. Bortfallsbarometern nr 13 / Per Nilsson m.fl.

Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2016.

Vid digitalisering har defekta bilaga 2 och 3 ersatts med kompletta versioner enligt bifogat följebrev.

urn:nbn:se:scb-1998-X1010P9804

Följebrev

I årets Bortfallsbarometer saknas sidorna 12-16 och 8-11 i bilaga 2 respektive bilaga 3. Nya och kompletta versioner av dessa bilagor översänds härmed till R & D Reports abonnenter.

Bortfallsbarometer nr 13

Per Nilsson

Antti Ahtiainen

Stefan Berg

Mats Bergdahl

Monica Rennermalm

Marcus Vingren

R&D Report 1998:4

Research - Methods - Development

Nonresponse Barometer No. 13

Från trycket

September 1998

Producent

Statistiska centralbyrån, *Statistics Sweden*, metodenheten

Box 24300, SE-104 51 STOCKHOLM

Utgivare

Lars Lyberg

Förfrågningar

Per Nilsson

per.nilsson@scb.se

telefon 08-783 43 11

telefax 08-783 45 99

© 1998, Statistiska centralbyrån
ISSN 0283-8680

Printed in Sweden
SCB-Tryck, Örebro 1998

INNEHÅLL	Sid
0 SAMMANFATTNING	1
1 INLEDNING	3
1.1 Undersökningens syfte	3
1.2 Faktorer som påverkar bortfallet	3
1.3 Uppgiftslämnarklimat och -börda samt debatter	4
1.4 Uppfattningen hos SCB:s intervjuare	7
2 UNDERSÖKNINGAR VID AM-AVDELNINGEN	8
2.1 Inledning	8
2.2 Bortfallet i undersökningar med individurval	8
2.2.1 Arbetskraftsundersökningarna	8
2.2.2 Undersökningar med tilläggsfrågor till intervjupersonerna i AKU	11
2.2.3 Elevundersökningar	13
2.3 Undersökningar med urval av företag och arbetsställe	14
2.4 Sammanfattning	17
3 UNDERSÖKNINGAR VID BV-AVDELNINGEN	18
3.1 Inledning	18
3.2 Bortfallsutvecklingen i undersökningar med individurval	19
3.2.1 Intervjuundersökningar	19
3.2.2 Bortfallets orsaker	20
3.2.3 Bokföringsundersökningar	21
3.2.4 Postenkätundersökningar	22
3.3 Bortfallsutvecklingen i undersökningar med urval av fastigheter eller lägenheter	22
3.4 Bortfallet i totalundersökningen Kommunala folkbibliotek	23
3.5 Sammanfattning	24
4 UNDERSÖKNINGAR VID ES-AVDELNINGEN	25
4.1 Inledning	25
4.2 Bortfallet i de ingående undersökningarna 1985-1997	25
4.2.1 Ekonomisk statistik för kyrkokommuner (Kybok)	26
4.2.2 Finansstatistiken	26
4.2.3 Forskning och utveckling i företag	27
4.2.4 Handelskrediter utlandet (HKU)	27
4.2.5 Industristatistiken	28
4.2.6 Investeringsankäterna	28
4.2.7 Kapacitetsenkäten	29
4.2.8 Kreditmarknadsstatistiken	29
4.2.9 Lagertypsstatistiken	30
4.2.10 Leverans- och orderstatistiken	30
4.2.11 Omsättningsstatistiken	31
4.2.12 Prognosenkäterna	32
4.3 Sammanfattning	32

5	UNDERSÖKNINGAR VID MR-AVDELNINGEN	33
5.1	Inledning	33
5.2	Bortfallsutvecklingen vid avdelningen	34
5.3	Sammanfattning	37

Bilaga 1. Bortfallsmått

Bilaga 2. Tabeller

Bilaga 3. Fakta om undersökningarna

0 SAMMANFATTNING

Stora organisationsförändringar har under första halvåret 1998 genomförts vid SCB innebärande bl.a. att avdelningen för Befolkning och Regioner (BoR-avdelningen) har upphört och dess statistikprodukter och undersökningar fördelats på övriga fyra ämnesavdelningar. Det medför att i årets Bortfallsbarometer rapporteras bortfallsutvecklingen i vissa undersökningar som om de redan under 1997 tillhört någon av nuvarande fyra ämnesdelningarna medan de i själva verket ingick i BoR-avdelningen detta år.

Till avdelningen för Miljö och Regioner (MR-avdelningen) har överförts statistikprogrammen Byggnad och bebyggelse, Regional planering och naturresurshushållning samt Regional uppdragsverksamhet. Till avdelningen för Befolkning och Velfärd (BV-avdelningen) har överförts programmet Befolkning samt dessutom kulturstatistiken. Huvuddelen av programmet Offentlig ekonomi ingår numera i avdelningen för Ekonomisk Statistik (ES-avdelningen). Till avdelningen för Arbetsmarknad och Utbildningsstatistik (AM-avdelningen) har slutligen överförts programmet Regional arbetsmarknad och studieförbundens statistik.

Det innebär att bortfallsutvecklingen för folkbiblioteksstatistiken numera rapporteras från BV-avdelningen. För ES-avdelningen tillkommer att svara för undersökningarna Ekonomisk redogörelse för kyrkokommuner, Inkomst- och utgiftsprognoserna (Prognosenkäterna) samt Kreditmarknadsstatistiken.

I SCB:s statistikproduktion ingår på både individ- och företagsundersökningar. En påtaglig skillnad finns mellan de båda kategorierna av undersökningar ifråga om hur bortfallsutvecklingen gestaltar sig över tiden. Med några enstaka undantag uppvisar företagsundersökningarna en i stort sett stabil och oförändrad utveckling av bortfallsfrekvensen på lång sikt - låt vara på hög eller låg nivå. Däremot gäller för flertalet större individundersökningar att utvecklingen visar på en sakta men stadigvarande uppgång av bortfallsfrekvensen. Den årsvisa förändringen är ofta inte så stor men sett över en längre tidsperiod blir uppgången betydande.

Sålunda har sedan början av 1990-talet bortfallsfrekvensen i stora och viktiga undersökningar såsom Hushållens inköpsplaner (HIP), Hushållens ekonomi (HEK) och Partisymptatiundersökningarna (PSU) ökat med mer än fem procentenheter. Det bör påpekas att alla dessa undersökningar redan har en ganska hög bortfallsfrekvens (omkring 25-procentnivån) och att ytterligare öknings av bortfallet kan göra läget prekärt. Det är ju på sätt och vis ett tidens tecken att SCB förra året måste inställa 1997 års bokföringsundersökning (Utgiftsbarometern) på grund av för högt bortfall.

En viss försämring konstateras ifråga om uppgiftslämnarklimatet som kan ha bidragit till ökningen av bortfallet i några individundersökningar. Även den stundtals höga beläggningen vid SCB Intervju kan ha påverkat bortfallsfrekvensen i negativ riktning. Införandet av ny teknik vid datainsamlingen har lett till minskad uppgiftslämnararbörda som kan ha motverkat en ogynnsam utveckling av bortfallet i företagsundersökningar.

Om man studerar utvecklingen *under det senaste året* finner man att bortfallsfrekvensen i ett antal SCB-undersökningar utvecklats enligt följande:

Tablå Förändring i procentenheter av bortfallsfrekvensen för SCB-undersökningar mellan 1996 och 1997.

<i>Företagsundersökningar</i>		<i>Individundersökningar</i>	
Prognosenkäterna*	-15	Hushållens inköpsplaner	-2
Jordbruksekon. undersökningen	-12	Arbetskraftsundersökningarna	+1
Utrikes trafik - sv. lastbilar	-2	Undersök. om levnadsförhåll.	+1
Kapacitetsenkäten (arbetsställe)	0	Partisymptiundersökningen	+2
Leverans- och orderstatistiken	+1	Energistatistik - småhus	+2
Kreditmarknadsstatistiken	+1	Hushållens ekonomi	+4
Handelskrediter	+1		
Investeringsenkäterna	+1		
Bostads- och hyresundersökningen	+3		
Omsättningsstatistiken	+5		

* Prognosenkäterna riktas till kommuner

Bland *företagsundersökningarna* noterar man för 1997 en kraftig minskning (mer än tio procentenheter) i bortfallsfrekvensen för Prognosenkäterna och den Jordbruksekonomiska undersökningen. När det gäller Prognosenkäterna är en återgång till de ursprungliga observationsperioderna (augusti/november) och det faktum att undersökningen numera bara omfattar kommuner med mer än 30.000 invånare mest bidragande orsaker till den gynnsamma utvecklingen. Beträffande den Jordbruksekonomiska undersökningen bör det erinras om att bortfallsfrekvensen efter förbättringen 1997 ändå är 45 %. Omsättningsstatistiken uppvisar däremot en utveckling i motsatt riktning innebärande en återgång till en tidigare hög bortfallsfrekvens som gällt under senaste tioårsperioden. Ökningen 1997 kan förklaras av ett utökat urval och en förändrad urvalsallokering vilket ledde till ovanligt många nya och ovana uppgiftslämnare i urvalet.

Bland stora och betydelsefulla *individundersökningar* är det bara Hushållens inköpsplaner som uppvisar en förbättring (med två procentenheter) under 1997 jämfört med 1996. I övrigt rapporteras mestadels uppgångar i bortfallsfrekvensen varierande mellan en och fyra procentenheter. I flera undersökningar anger man att orsaken härtill är att söka i att andelen *ej anträffbara* har ökat.

Faktorer som bidragit till att andelen *ej anträffbara* har ökat är svårigheterna att utnyttja de traditionella spåringskällorna (Posten, Försäkringskassan, Televerket). Den tekniska utvecklingen innebärande ett mer omfattande bruk av portkoder, telefonsvarare, hemliga telefonnummer, nummerpresentatörer samt internet-användning som blockerar telefonerna har också minskat möjligheterna att komma i kontakt med uppgiftslämnare.

1 INLEDNING

1.1 Undersökningens syfte

Bortfallsbarometern syftar till

- att redovisa bortfallets storlek och utveckling i ett antal mer betydande undersökningar vid SCB där verket svarar för datainsamlingen
- att ge en bild av hur uppgiftslämnarklimatet d.v.s. viljan att delta i undersökningar har utvecklats
- att möjliggöra jämförelser över tiden för en statistikprodukt men också göra jämförelser mellan olika produkter

Syftet är inte att beskriva någon enskild kvalitetskomponent. Bortfallsbarometern behandlar därför bara bortfallet i sig och inte vad som kallas "statistisk osäkerhet", "bortfallsosäkerhet" eller "bortfallsbias". Sådana faktorer kartläggs i kvalitetsundersökningen.

Bortfallsbarometern behandlar ej heller partiellt bortfall dvs. att uppgiftslämnare endast besvarar vissa men inte alla frågor i en undersökning.

1.2 Faktorer som påverkar bortfallet

Bortfallets omfattning påverkas av rad faktorer bland vilka följande kan särskilt nämnas:

1. Undersökningens karaktär (datainsamlingsmetod, uppgiftslämnarbörda, känslighet, uppgiftsplikt eller ej)
2. Uppgiftslämnarna (viljan att lämna uppgifter, motivation, inställning, förväntningar)
3. Kontaktmöjligheter med uppgiftslämnarna
4. SCB:s särskilda förberedelser och insatser (introduktionsbrev, bortfallsuppföljning)
5. Samspelet mellan ovan nämnda faktorer (strategier)

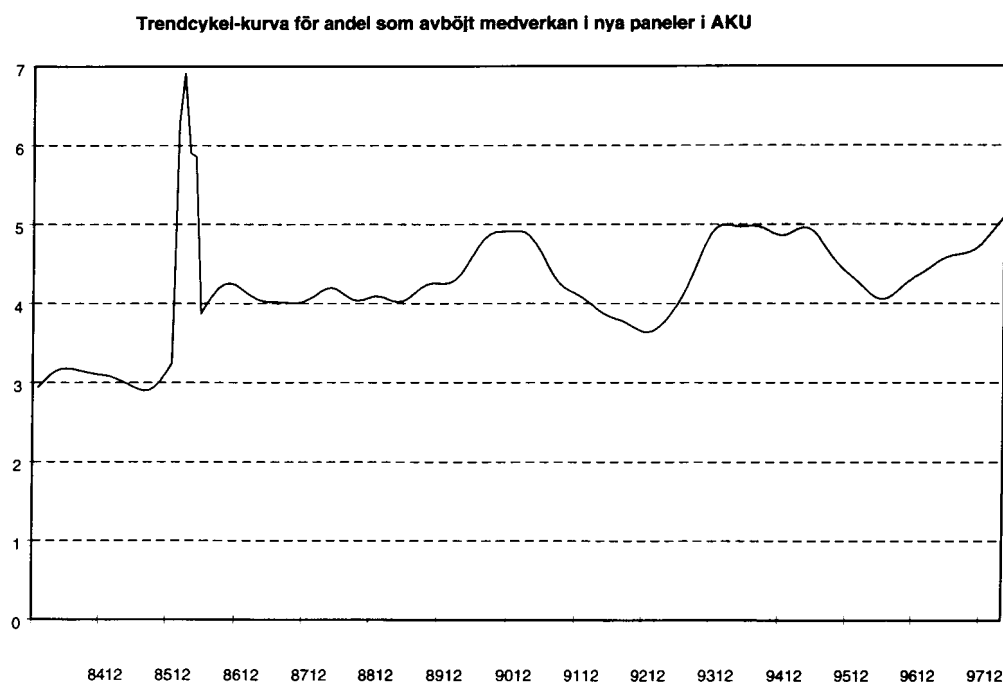
Inom ramen för Bortfallsbarometern kan man bara i begränsad utsträckning bedöma vilken betydelse olika faktorerna har för bortfallsutvecklingen. Innehållet i de senaste årens Bortfallsbarometrar visar dock att många av de insatser SCB gjort för att hålla nere bortfallsfrekvenserna har varit viktiga. Ett flertal undersökningar har bl.a. tidigare rapporterat minskat bortfall som följd av förbättrade insamlings- och påminnelserutiner. I bortfallshandboken *Minska bortfallet* (Japex m.fl. 1997) anvisas en rad standard-procedurer som motverkar en negativ utveckling av bortfallfrekvensen.

Bortfallets effekter i olika undersökningar kan vara av större eller mindre betydelse. Att göra direkta jämförelser av kvaliteten i olika undersökningar baserade på bortfallsfrekvenserna kan vara vanskligt eftersom olika bortfallsmått, undersökningsplaner och datainsamlingsmetoder har använts från fall till fall.

1.3 Uppgiftslämnarklimat och -börda samt debatter

I figur 1.1 visas en kurva över procentuella andelen som avböjt att medverka vid första intervjun i AKU. Andelen som avböjt att medverka vid första intervjun i Arbetskraftsundersökningen (AKU) anses vara en god mätare på "uppgiftslämnarklimatet" (viljan att delta) i individundersökningar.

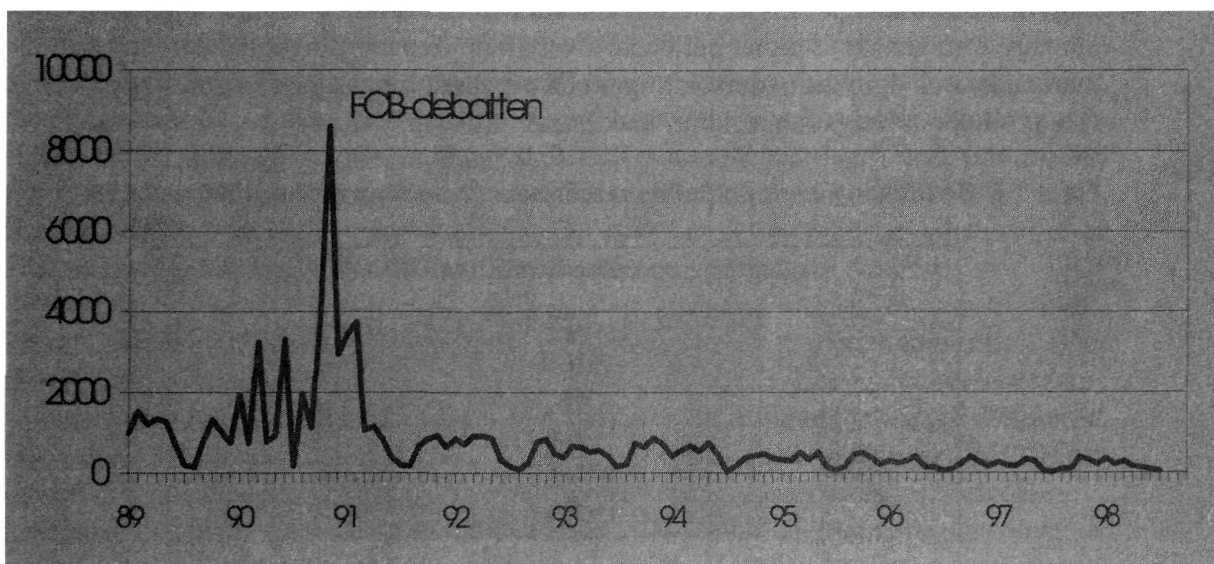
Figur 1.1 Procentuella andelen som avböjt medverkan i AKU:s första panel 1984-97.

Statistikdebatter och uppmärksamhet i media av olika slag kan negativt påverka uppgiftslämnarklimatet. Diagrammet visar på de försämringar i uppgiftslämnarklimatet som inträffade i samband med Metropolitdebatten 1986, FoB90-debatten och diskussionen om en eventuell FoB år 1995. År 1986 steg andelen som avböjt medverkan temporärt med tre procentenheter men uppgången stannade vid en procentenhet både 1990 och 1995. Sedan mitten av 1995 visar diagrammet att vägrarandelen åter har ökat med en procentenhet vilket kan vara en varningssignal!

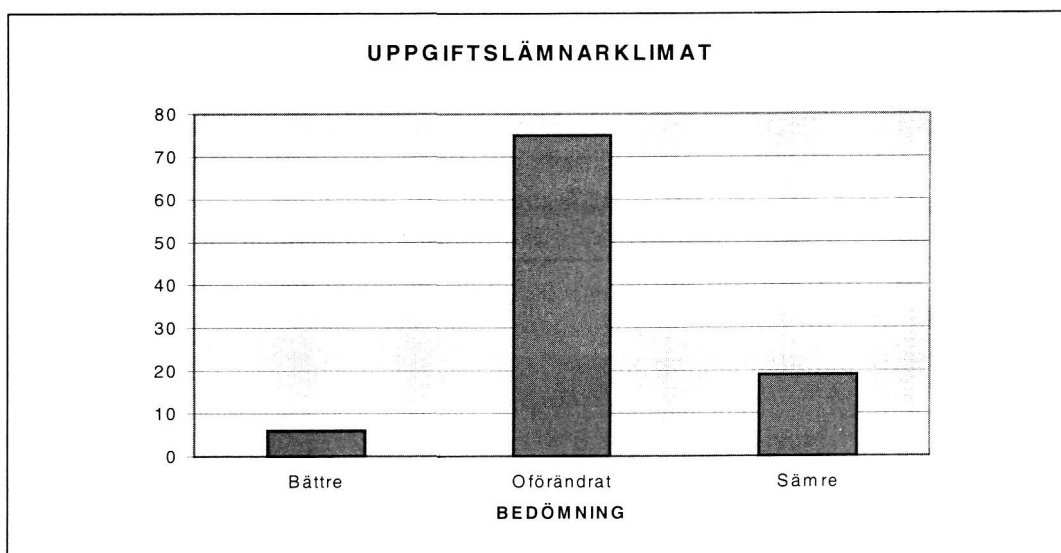
Ett visst samband föreligger mellan debatter och omfattningen av datalagsförfrågningar över tiden. Av figur 1.2 framgår att antalet datalagsförfrågningar som ställts månadsvis till verket om utdrag från SCB:s register stadigt har minskat efter FoB90-debatten. Under 1997 uppgick antalet förfrågningar till 2459 vilket är en nedgång med 10 % jämfört med året innan.

Figur 1.2 Antalet förfrågningar om registerutdrag 1996-98.

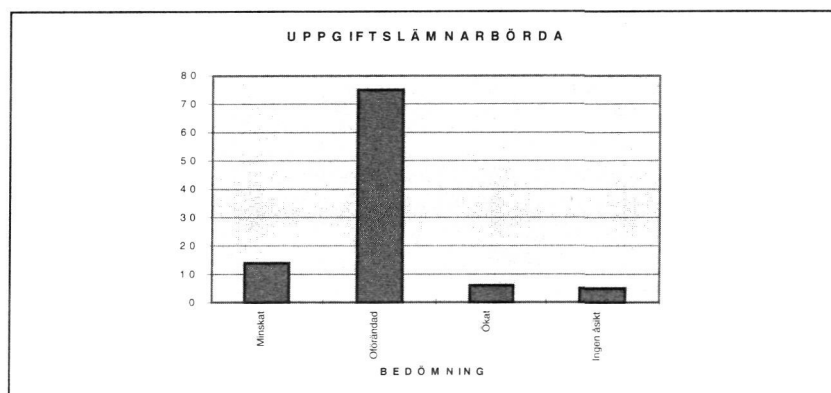
I år liksom förra året har de produktansvariga tillfrågats om hur de upplever att uppgiftslämnarklimatet och uppgiftslämnarbördan utvecklats och om åtgärder vidtagits för att motverka en ogynnsam utveckling av bortfallet. Uppgiftslämnarbördan som också är en faktor som kan påverka uppgiftslämnarklimatet avser om besvarandet av frågor upplevs som arbetskrävande och/ eller påfrestande av uppgiftslämnarna.

Figur 1.3 Bedömningen av uppgiftslämnarklimatets utveckling mellan 1996 och 1997.

Av figur 1.3 framgår att 20 % av de produktansvariga anser att uppgiftslämnarklimatet har försämrats. Övriga 80 % anser att uppgiftslämnarklimatet är oförändrat eller har förbättrats under senaste året. Försämringen avser i huvudsak individundersökningar. En förklaring kan vara att det finns en hel del uppgiftslämnare som känner "trötthet och leda" över att upprepade gånger behöva delta i marknads- och opinionsundersökningar och besvara olika slag av frågor. Tre av fyra produktansvariga rapporterar dock ingen förändring alls av

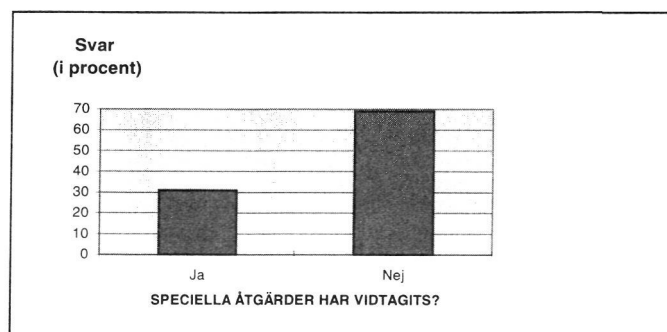
Figur 1.4 Bedömning av uppgiftslämnarbördans utveckling mellan 1996 och 1997.

När det gäller bedömningen av uppgiftslämnarbördans utveckling anser 75 % av de tillfrågade att ingen förändring ägt rum, 6 % att den ökat och 14 % att den minskat under senaste året. Den minskning av uppgiftslämnarbördan som rapporteras kan bl.a. hänföras till införande av ny teknik (TDE), omläggning av insamlingsrutiner (Excel-diskett med automatiska kontroller av tidigare värden) och information till uppgiftslämnare av tillämpade redovisningsprinciper.

Mycket resurser läggs hela tiden ner för att minska bortfallet. När det gäller speciella åtgärder under viss tid för att motverka uppkomsten av bortfall förekommer sådana i ett fall av tre. Särskilda träffar arrangeras med intervjuarna för att motivera dem extra inför krävande undersökningar, begränsningar görs i mängden undersökningsvariabler samt längre insamlingsperioder tillämpas i kombination med extra påminnelsebrev. Ett exempel på åtgärd som på sikt syftar till att reducera bortfallet utgör verksprojektet för att skapa ett kvalitetssäkrings-system avseende intervjuarbete (SÄK).

Figur 1.5 Speciella åtgärder för att motverka uppkomsten av bortfall.

1.4 Uppfattningen hos SCB:s intervjuare

Även detta år ställdes frågor till de sju regionledarna i SCB:s intervjuarkår. Syftet var att komplettera bilden av hur uppgiftslämnarklimat och uppgiftslämnarbördan förändrats under 1997 utan att ha någon speciell undersökning i åtanke. Två regionledare uppger att uppgiftslämnarklimatet varken blivit bättre eller sämre vid en jämförelse av 1997 och del av 1998 med 1996. Resterande fem upplever en försämring av uppgiftslämnarklimatet. De regionledare som rapporterat en försämring har i vanlig ordning ombetts att ange skälen härför. Liksom tidigare år anges skälet till denna försämring främst vara trötthet hos urvalspersonerna som upplever att de blir uppringda "från alla möjliga håll" och förväntas medverka i alla undersökningar. Det skälet anges av fyra regionledare och en femte regionledare anger trötthet med makthavare och politiker.

Beträffande uppgiftslämnarbördan anser tre regionledare att den inte förändrats mellan åren, fyra regionledare anger dock en ökning. Anförda skäl varierar. Två regionledare nämner långa intervjuer som kräver alltmer av den dyrbara tiden för uppgiftslämnarna. Här nämns även undersökningar vari internationella jämförelser görs - med påföljd att många frågor inte upplevs som aktuella för/av intervjupersonerna. En regionledare tycker sig också märka en tendens till att utsträcka tiden för telefonintervjuer utöver det acceptabla - där undersökningarna på grund av sin längd istället borde genomförts som besöksintervjuer.

Utöver de allmänna frågorna om uppgiftslämnarklimatet och uppgiftslämnarbördan ombads regionledarna i en tredje, och mer specifik fråga, rangordna sex stycken återkommande individ- och hushållsundersökningar som de regelbundet arbetar med. Rangordningen avsåg uppgiftslämnarbördan. Den undersökning som angavs ha den tyngsta uppgiftslämnarbördan var Utgiftsbarometern, en bokföringsstudie med ett enda besökstillfälle. Bedömningen var enhällig och samma resultat erhöles året innan. Den andra undersökningen med liknande tema, Hushållsekonomisk undersökning (HEK) rangordnades av fem regionledare som varande den med näst tyngst uppgiftslämnarbördan. Rangordningen omfattade - förutom de två ovan nämnda undersökningarna - även undersökningarna: Undersökningen av levnadsförhållanden (ULF), Arbetskraftsundersökningarna (AKU), Hushållens inköpsplaner (HIP) och Partisymptatiundersökningen (PSU).

Sex av sju regionledare rangordnar PSU som den undersökning som har minst uppgiftslämnarbörda. Det kan vara avhängigt den definition av uppgiftslämnarbörda som angetts, nämligen det krav på arbete och ansträngning uppgiftslämnarens som besvarandet av frågorna ställer - möjligen på bekostnad av ytterligare en aspekt av begreppet uppgiftslämnarbörda: frågornas upplevda känslighet (i betydelsen närgången, förtrolig eller oberättigad).

2 UNDERSÖKNINGAR VID AM-AVDELNINGEN

2.1 Inledning

Avdelningen för Arbetsmarknads- och utbildningsstatistik (AM-avdelningen) svarar för åtta statistikprogram: Arbetskraftsundersökningar, Arbetsmiljö, Skolan, Högskolan, Utbildning-Arbetsmarknad, Prognosinstitutet, Löner och sysselsättning samt Regional arbetsmarknad. Drygt 40 produkter förser statistikprogrammen med statistik och redovisas i den årliga kvalitetsrapporten. Av dessa är ett tiotal urvalsundersökningar.

I årets Bortfallsbarometer redovisas bortfallet för urvalsundersökningarna med uppdelning på dels individundersökningar, dels arbetsställe-/företagsundersökningar.

Följande undersökningar redovisas:

undersökningar med individurval

- Arbetskraftsundersökningarna (AKU)
- Arbetsmiljöundersökningen
- Arbetsorsakade besvär
- Personalutbildning
- Gymnasieskoleuppföljningen
- Vuxenuppföljningen
- Gymnasieungdomars studieintresse

undersökningar med urval av arbetsställen eller företag

- Kortperiodisk sysselsättningsstatistik för privat sektor
- Kortperiodisk lönestatistik för privat sektor
- Arbetskraftsbarometern

I bilaga 1 finns definitionerna av använda bortfallsmått. Tabeller som bildar underlag för diagrammen redovisas i bilaga 2. I bilaga 3 presenteras kortfattad beskrivning av den aktuella undersökningens uppläggning.

2.2 Bortfallet i undersökningar med individurval

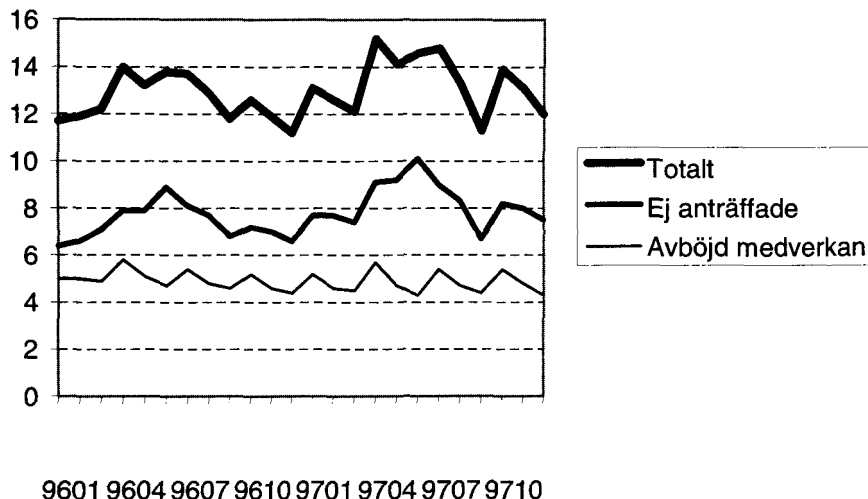
2.2.1 Arbetskraftsundersökningarna (AKU)

a) Utvecklingen på kort sikt.

Det totala bortfallet i AKU 1997 var 13,4 procent vilket är en ökning med 0,8 procentenheter jämfört med 1996. Ökningen förklaras av ökad andel ej anträffade i urvalet, där främst storstäderna Stockholm och Göteborg visar en kraftig ökning av andelen ej anträffade jämfört med genomsnittet för hela riket.

Bortfallet i AKU varierar mellan undersökningsmånaderna. I diagram 2.1 visas bortfallet månadsvis under de senaste två åren.

Diagram 2.1 Bortfallet i procent i AKU månadsvis 1996-1997 (Ovägt bortfallsmått [1]).

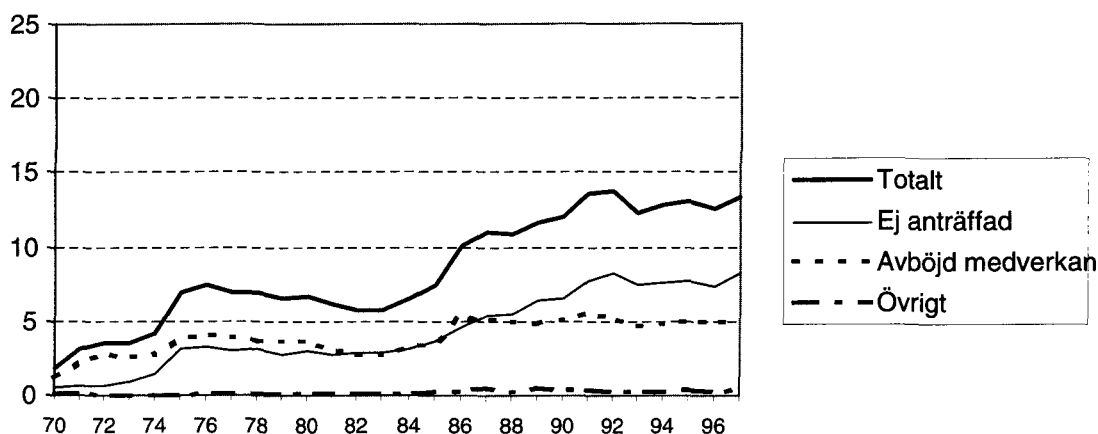
Ökningen i april 1996 och i april 1997 beror på att EU-tillägget till AKU genomförs under april. I samband med detta tillägg, till skillnad mot hanteringen vid andra tillägg, skickades ett brev till samtliga personer i aprilundersökningen. Det är möjligt att detta förfaringssätt påverkat andelen som avböjt medverkan. Urvalspersonerna i april återkommer i undersökningarna för juli, oktober och januari och därmed påverkas bortfallet även dessa månader. I april 1998 gjordes ett experiment med att "skicka ut"/"ej skicka ut" missivbrev om EU-tillägget. En rapport kommer när resultatet av studien är klar. EU-tillägget innehåller också många frågor, vilket kan ha bidragit till ökning av andelen ej anträffade, eftersom mer av fältarbetstiden går åt till själva intervjun.

En variationskälla mellan månaderna är längden på fältarbetstiden som i dag kan vara olika för referensveckorna. Både mättekniska och estimationsskäl talar för att nivå- och förändringsskattningar får högre kvalitet om fältarbetstiden hålls lika för alla referensveckor, dock till priset att publiceringen av AKU-resultaten försenas något. En skiss på en resursplanering utifrån en fältarbetstid på 15 dagar skall tas fram som ett underlag för vidare diskussioner.

b) utvecklingen på lång sikt

AKU är en intervjuundersökning som är intressant att studera ur ett långsiktigt perspektiv då det gäller både bortfallsutvecklingen och utvecklingen av undersökningsklimatet. Förändringarna i AKU:s uppläggning har relativt sett varit få under årens lopp och detta faktum bidrar till möjligheten att göra relevanta jämförelser mellan åren. I diagram 2.2 beskrivs bortfallsutvecklingen för AKU under åren 1970-1997. Bortfallet redovisas efter huvudorsakerna avböjd medverkan, ej anträffad samt övrigt (t.ex. sjukdom).

Diagram 2.2 Bortfallsutvecklingen i AKU 1970-1997 (ovägt årsgenomsnitt i procent).

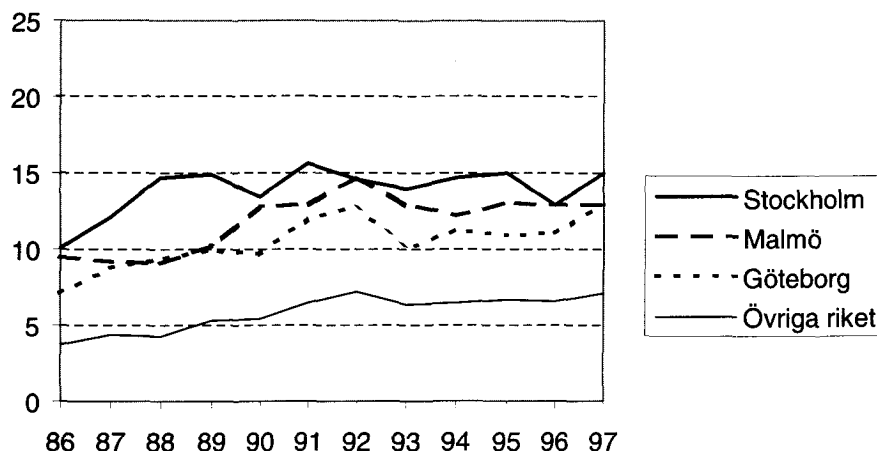
Några reflexioner man kan göra i anslutning till diagrammet:

- 1975 spräcktes 5%-vallen delvis p.g.a. inskränkningar i antalet indirekta intervjuer.
- 1976-85 var bortfallet relativt konstant (6-7 %).
- 1986-87 ökade bortfallet rejält och 10%-vallen passerades. En stor del av ökningen kan förklaras med metropolitdebatten och att hårdare restriktioner infördes för att genomföra indirekta intervjuer.
- Under perioden 1988-92 fortsatte bortfallet att öka.
- 1993 minskade bortfallet för första gången sedan 1988.
- Under 90-talet har bortfallet legat mellan 12,0-13,8%
- Andelen ej anträffade ökade markant fr o m 1985 och andelen som avböjt medverkan ligger därefter på en högre nivå.

Den del av bortfallet som ökat mest de senaste 10 åren är andelen ej anträffade. Det har blivit svårare att nå intervjupersonerna. Detta kan till viss del förklaras av att användningen av telefonsvarare och mobiltelefoner har ökat, hemliga telefonnummer är vanligt och det har blivit svårare att spåra intervjupersonerna.

I diagram 2.3 redovisas andelen ej anträffade efter region och där framgår att det är svårare att nå dem som bor i storstadsregionerna än dem som bor i övriga riket. Andelen ej anträffade ökade med 2,1 procentenheter mellan 1996 och 1997 i Stockholmsregionen. I Göteborgregionen var ökningen 1,9 procentenheter, medan andelen ej anträffade i Malmöregionen var oförändrad.

Diagram 2.3 Regional uppdelning av de ej anträffade i AKU 1986-1997 (ovägt årsgenomsnitt i procent enligt bortfallsmått [1]).

För att sänka den generella bortfallsnivån finns idéer om att utveckla den centrala spårningen ytterligare genom utökad registeranvändning. Inom AKU vet man långt i förväg när intervjupersonen skall intervjuas och detta förhållande borde kunna utnyttjas bättre.

2.2.2 Undersökningar med tillägsfrågor till intervjupersonerna i AKU.

Förutom de ordinarie AKU-undersökningarna förekommer tillägsfrågor till delurval i AKU. Arbetsmiljöundersökningen samt undersökningar om Arbetsorsakade besvär och Personalutbildning är tre sådana undersökningar vid AM-avdelningen. De intervjuade i arbetsmiljöundersökningen får dessutom ytterligare frågor i en enkät.

Tillägsfrågor införs under olika månader i skilda undersökningar. Det totala bortfallet i undersökningarna om Personalutbildning och Arbetsorsakade besvär består till största delen av AKU-bortfallet.

a) Arbetsmiljöundersökningen

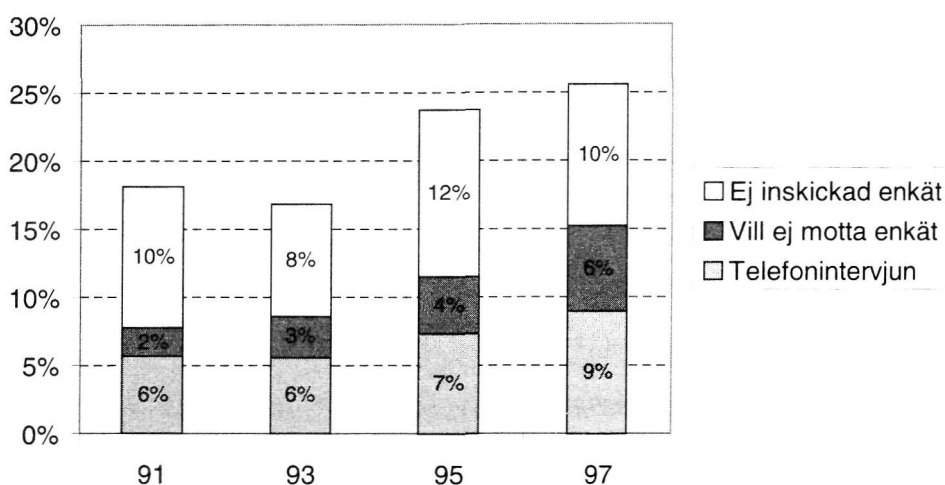
Undersökningen genomförs vartannat år. Bortfallet i arbetsmiljöundersökningen uppkommer vid flera olika moment i undersökningen. Efter det att de ordinarie AKU-frågorna avslutats ställs frågor om arbetsmiljön (ca 10 min) till ett urval bland personer som deltagit i AKU och som var sysselsatta vid intervjutillfället. När intervjun är klar får de intervjuade frågan om de är villiga att besvara ytterligare frågor i en postenkät. De som svarar ja, får en enkät som tar ca 15 minuter att besvara. Trots att man svarat ja till medverkan uppstår ytterligare bortfall i enkätdelen.

Bortfallet i arbetsmiljöundersökningen (exkl. AKU-bortfallet) har ökat jämfört med förra året, 1,6 procentenheter i intervjuundersökningen och 2,4 procentenheter i enkätundersökningen.

Inför 1997 års undersökning har ett arbete pågått kring bortfallet i enkätdelen av undersökningen och hur man kan förebygga detsamma. Eftersom bortfallet i enkätdelen efter två påminnelseomgångar låg på hög nivå jämfört med 1995 genomfördes en tredje omgång med påminnelser där grupperna företagare, tillfälligt anställda och ungdomar (16-29 år) fick påminnelsebrev som direkt riktade sig till dessa grupper.

Resultatet av påminnelsebreven blev att andelen som ej skickade in enkäten minskade med två procentenheter jämfört med 1995. Det totala bortfallet för enkätundersökningen ökade dock.

Diagram 2.4 Bortfallet i procent i Arbetsmiljöundersökningen (exkl. AKU-bortfallet) 1991,1993,1995 och 1997 (ovägt bortfallsmått [1]).

Till detta tillkommer bortfallet som uppstår i ordinarie AKU-urvalet. År 1991 uppskattades bortfallet bland de sysselsatta till 10%. För övriga år finns bara uppgift om bortfallet för samtliga i AKU-urvalet. Bortfallet var 12%, 13%, 14% för åren 1993, 1995 och 1997. Bland de sysselsatta är bortfallet troligtvis något lägre.

b) Undersökningen om Arbetsorsakade besvär

Bortfallet i undersökningen om arbetsorsakade besvär består dels av bortfall i ordinarie AKU, dels av bortfall i tillägget. Tilläggsfrågorna tar ca 5 minuter extra att besvara.

Merparten av bortfallet utgörs av bortfallet i ordinarie AKU. Det ökade bortfallet som uppstår till följd av tilläggsfrågorna i undersökningen om Arbetsorsakade besvär uppgår i 1997 års undersökning till 2,5 % av de i mätningen registrerade sysselsatta. År 1996 uppgick motsvarande bortfall till 3,1%.

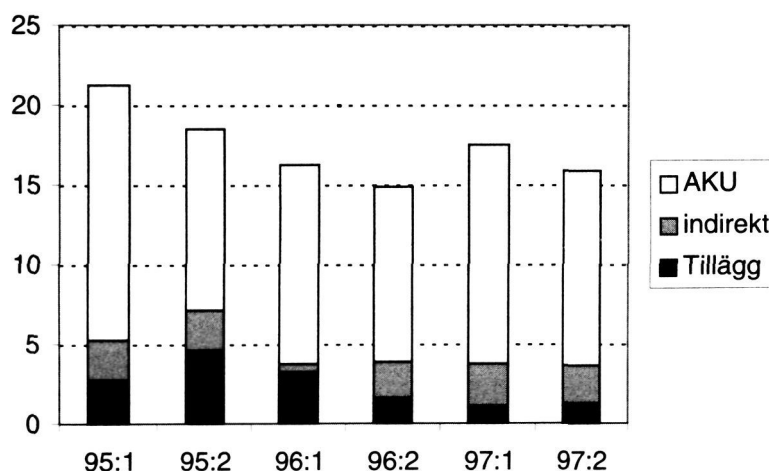
Nivån verkar höjts något jämfört med perioden 1991-1995, då motsvarande bortfall var 1-2 %.

c) Undersökningen om Personalutbildning

Bortfallet i undersökningen om Personalutbildning består dels av bortfall i ordinarie AKU, dels av bortfall i tilläggsfrågorna. Som bortfall räknas även indirekta intervjuer i AKU. Antalet tilläggsfrågor är 14 stycken och tar ca 3 minuter extra att besvara. Fr.o.m. 1995 genomförs undersökningen två gånger om året.

Det extra bortfallet i tilläggsfrågorna var 1% båda gångerna 1997.

Diagram 2.5 Bortfall i procent i Undersökningarna om Personalutbildning 1995-1997. Halvår (ovägt bortfallsmått [1]).

Bortfallet bland de sysselsatta i AKU har i detta diagram antagits vara lika stort som bortfallet bland samtliga i AKU, vilket förmodligen är en överskattning eftersom bortfallsstudier visat att sysselsatta har större svarsbenägenhet.

2.2.3 Elevundersökningar

a) Vuxenuppföljningen 1997. (Nybörjare, kommunal vuxenutbildning hösten 1995. Enkätuppföljning våren 1997)

I uppföljningsundersökningarna har man som regel tidigare utnyttjat tvåfasurval i kombination med två olika metoder för datainsamling - en relativt billig (enkät) och en relativt dyr (telefonintervju). I första fasen dras ett slumpmässigt urval från hela populationen. Observationerna samlas in med postenkät, varvid ett bortfall uppkommer. I andra fasen dras ett slumpmässigt urval från bortfallet och observationerna samlas in med telefonintervju. I idealfallet uppkommer inget bortfall i andra fasen men i praktiken ser det helt annorlunda ut.

I en studie som redovisas i "Bakgrundsfakta till arbetsmarknadsstatistiken 1995:11 "Effekter av telefonuppföljning i bortfallsstratum", visas att telefonuppföljningen i högskoleuppföljningen inte leder till betydande kvalitetsförbättringar. Där föreslås bl.a. att man bör slopa telefonuppföljningarna och istället använder hjälpinformation från register för att reducera bortfallsbias.

I 1997 års vuxenuppföljning tillämpas subsampling i stratum med speciellt högt bortfall i enkätfasen.

Tabell 2.1 Bortfallet i Vuxenuppföljningen 1997.

	Urvalsstorlek	Bortfall
Enkätfasen	6059	33%
Telefonfasen	1198	50%
Totalt [7]		17%

Det antalsvägda totala bortfallet [6] har uppskattats till 18%.

b) Gymnasieskoleuppföljningen (Avgångna från gymnasieskolans program. Elever som avgick från gymnasieskolan 1996).

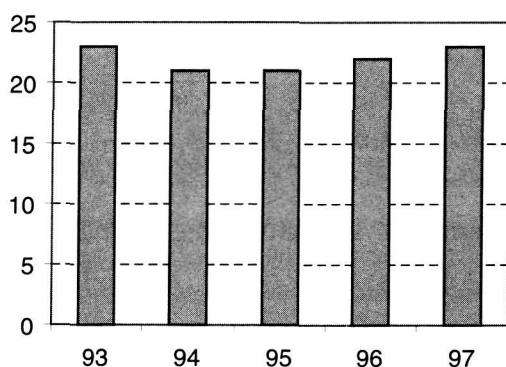
I denna undersökning har man frångått metoden att subsampla i bortfallet. Istället tillämpar man telefonpåminnelser i delar av populationen (strata) med högt bortfall.

Det ovägda bortfallet enligt bortfallsmått [1] var 20%

c) Gymnasieungdomars intresse för högre studier

Det ovägda bortfallet [1] var 23% år 1997.

Diagram 2.6 Bortfall i procent i Gymnasieungdomars intresse för högre studier 1993-1997 (ovägt bortfallsmått [1]).

Som framgår av diagrammet har bortfallet varit av ungefär samma storlek genom åren (21-23%).

2.3 Undersökningar med urval av företag eller arbetsställe

a) Kortperiodisk sysselsättningsstatistik

Undersökningen om Kortperiodisk sysselsättningsstatistik (KS) genomförs varje kvartal.

Bortfallet ligger på ungefär samma nivå 1997 som 1996. Det ovägda bortfallet 1997 var i genomsnitt 4,8 jämfört med 5,1% 1996. Det storleksvägda bortfallet 1997 var i genomsnitt 3,5% jämfört med 4,2% 1996.

Bortfallet varierar mellan de olika kvartalen.

Diagram 2.7 Bortfall i procent i den kortperiodiska sysselsättningsstatistiken kvartal 1- 4 1997 (ovägt bortfallsmått [1] och storleksvägt bortfallsmått [4]).

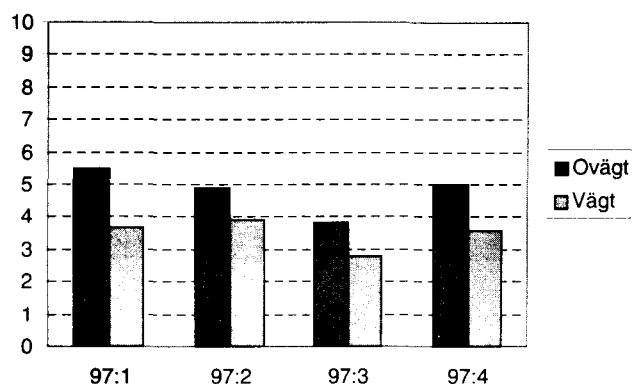
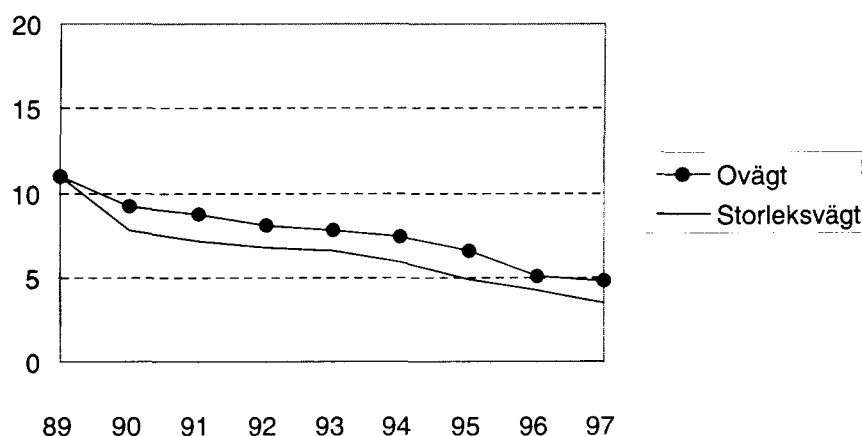

Diagram 2.8 Procentuellt bortfall i den kortperiodiska sysselsättningsstatistiken 1989-1997 (ovägt bortfallsmått [1], storleksvägt bortfallsmått [4] och årsgenomsnitt).

Sedan undersökningen startade har bortfallet successivt minskat genom effektivare bortfallsuppföljning.

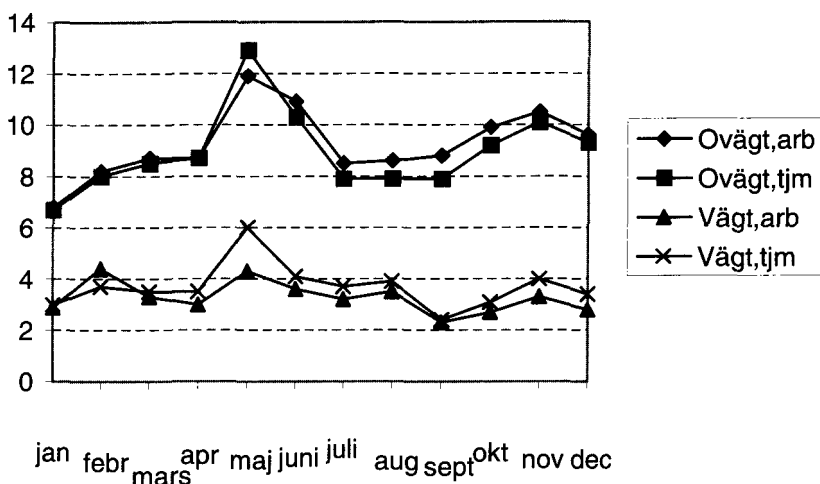
I bilaga 2 tabell 6a - 6d redovisas bortfallet efter SNI-kod, för olika undersökningsomgångar under året samt efter arbetsställets storlek.

b) Kortperiodisk lönestatistik

Undersökningen om den kortperiodiska lönestatistiken genomförs varje månad. Den ersätter fr.o.m.1996 dels den månatliga lönestatistiken för industriarbetare, dels den kvartalsvisa lönestatistiken för privat sektor.

Det ovägda bortfallet 1997 var i genomsnitt 9,3 % för arbetare och 9,0 % för tjänstemän. Det storleksvägda bortfallet 1997 var i genomsnitt 3,3% för arbetare och 3,7% för tjänstemän. Det genomsnittliga bortfallet är i stort sett oförändrat jämfört med 1996. Bortfallet varierar mellan olika månader.

Diagram 2.9 Procentuellt bortfall i den kortperiodiska lönestatistiken januari-december 1997 (Ovägt bortfallsmått [1] och storleksvägt bortfallsmått [4]).

I bilaga 2, tabell 7a-d redovisas bortfallet för olika SNI och för olika undersökningsomgångar under året.

Även om det slutliga bortfallet är ungefär lika som förra året, har det blivit allt svårare att erhålla uppgifter från företagen, framför allt från småföretagen. Flera uppgiftslämnare visar irritation vid telefonpåminnelserna, både de som deltagit flera gånger och de nytilkomna. Även litet större företag som saknar ordentligt datorstöd i form av bra lönelistor som korresponderar mot blanketten har blivit allt ovilligare att delta.

c) Årlig strukturstatistik över löner för arbetare respektive tjänstemän inom privat sektor

För statistiken "Årliga strukturstatistik över löner inom privat sektor", som inte är färdigbearbetad ännu (referensperioden för arbetare har ändrats till hösten), har man också noterat kärvare klimat. Man har för första gången fått tillgripa vitesföreläggande mot en del större bolag.

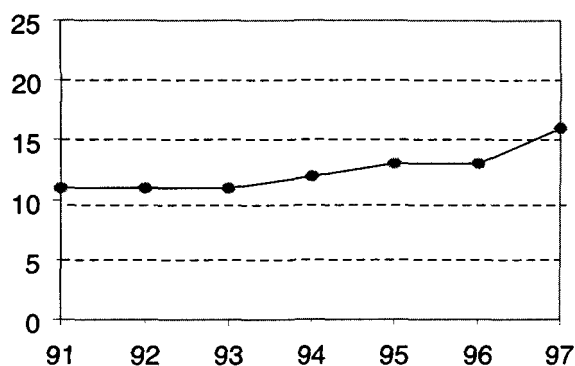
d) Arbetskraftsbarometern

Urvalsenheterna i arbetskraftsbarometern består av arbetsställen. Ett arbetsställe kan få flera blanketter att besvara rörande olika utbildningar.

Det ovägda bortfallet, som avser det totala bortfallet av blanketter i urvalet, ökade 1997 till 16%. 1996 var bortfallet 13%.

Bortfallet varierar i intervallet 0-36 procent för olika utbildningsgrupper. Bäst var svarsfrekvensen för högskoleingenjörer inom byggt teknik och för olika lärargrupper. Sämst svarsfrekvens erhöles för några av civilingenjörsutbildningarna. Även bland sjuk-sköterskeutbildningar var bortfallet högt.

Diagram 2.10 Procentuellt blankettbortfall i Arbetskraftsbarometern 1991-1997 (ovägt bortfallsmått [1]).

2.4 Sammanfattning

Det totala bortfallet i AKU 1997 var 13,4 procent vilket är en ökning med 0,8 procentenheter jämfört med 1996. Ökningen förklaras av ökad andel ej anträffade i urvalet, där storstäderna Stockholm och Göteborg visar en kraftigare ökning av andelen ej anträffade jämfört med genomsnittet för hela riket.

Bortfallet i arbetsmiljöundersökningen har ökat jämfört med förra året, 1,6 procentenheter i tilläggsintervjudelen och 2,4 procentenheter i enkät delen. Genom extrainsatser förhindrades ytterligare ökning av bortfall i enkät delen. Det totala extra bortfallet i tillägget var 25,6% jämfört med 23,6% 1995.

Bortfallet i undersökningen om arbetsorsakade besvär samt bortfallet i "personalutbildningsstatistiken" består till största delen av bortfallet i den ordinarie AKU. Bortfallet p.g.a. tilläggsfrågor uppgår bara till några procent.

Elevundersökningarnas bortfall ligger i intervallet 17-23%.

Bortfallet i de kortperiodiska arbetsställe/företagsundersökningarna är oförändrat jämfört med förra året. Det gäller både det ovägda och vägda bortfallet. De har dock blivit svårare att förmå företagen att svara beträffande den kortperiodiska lönestatistiken.

För statistiken "Årliga strukturstatistik över löner inom privat sektor", som ännu inte är färdigbearbetad, har man också noterat ett kärvare uppgiftslämnarklimat. Man har för första gången fått tillgripa vitesföreläggande.

Bortfallet i arbetskraftsbarometern har ökat mellan 1996 och 1997, från 13% till 16%. Bortfallet varierar kraftigt (0-36 procent) för olika utbildningsgrupper i likhet med tidigare undersökningar.

3 UNDERSÖKNINGAR VID BV-AVDELNINGEN

3.1 Inledning

BV-avdelningen svarar för nio statistikprogram: Befolkning, Boende, Demografi med barn och familj, Hälsa- och socialtjänst, Inkomst och förmögenhet, Jämställdhet, Konsumtion, Medborgarinflytande med utredningsgrupp och slutligen statistikprogrammet Valfärd. Avdelningen har ca 30 produkter. Flertalet av dessa produkter är registerbaserade, några är totalundersökningar och ett tiotal urvals-baserade.

Syftet med detta avsnitt är att belysa bortfallsutvecklingen för de ingående undersökningarna under de senaste åren, både totalt och strukturellt, dvs efter olika orsaksfaktorer och bakgrundsvariabler.

Följande undersökningar ingår:

Intervjuundersökningar (telefon eller besök)

- HEK - Hushållens ekonomi
- HIP - Hushållens inköpsplaner
- PSU - Partisynpatruundersökningen
- ULF - Undersökningen av levnadsförhållanden

Enkätundersökningar

- Omnibusundersökningarna
- Bostadshyror i nyproduktion
- IKU - Intäkts- och kostnadsundersökningen för flerbostadshus
- BHU - Bostads- och hyresundersökningen (hyresdelen)
- Kommunala folkbiblioteksstatistiken

Bokföringsundersökningar

- Utgiftsbarometern

I bilaga 2 finns de tabeller om bortfallet som utgör underlag för diagrammen. För närmare information om ovanstående undersökningars uppläggning hänvisas till bilaga 3. I bilaga 1 definieras de bortfallsmått som ligger till grund för bortfallsredovisningen i undersökningarna.

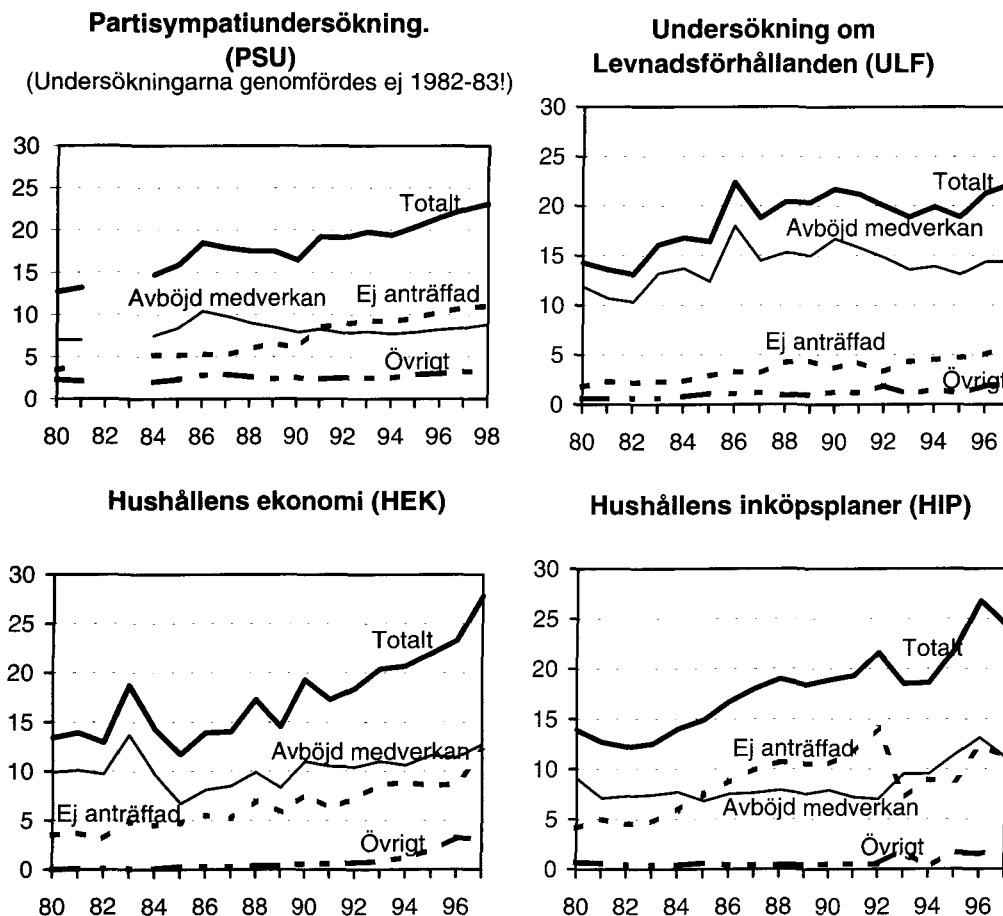
3.2 Bortfallsutvecklingen i undersökningar med individurval

3.2.1 Intervjuundersökningar

Diagram 3.1 visar bortfallsutvecklingen 1980-1997 för undersökningarna PSU, ULF, HEK och HIP. Från och med undersökningsåret 1997 är HINK och BHU:s hushållsundersökning urvals- och innehållsmässigt samordnade i HEK (Hushållens ekonomi). Då undersökningarna sinsemellan är olika i uppläggning, innehåll och omfång är inte nivåerna på bortfallet jämförbara. Det går dock att jämföra tendenserna eftersom undersökningarna är beroende av vissa gemensamma faktorer såsom det allmänna uppgiftslämnarklimatet och arbetsbeläggningen på intervjuarkåren.

Totalt sett är bortfallet högt även 1997. För tre av de fyra ovan nämnda undersökningarna har bortfallsandelen ökat jämfört med 1996. PSU har ökat från 21,9 procent till 26,8 procent, HEK från 23,3 procent till 27,8 procent, ULF från 20,8 procent till 21,7 procent medan HIP minskat från 26,8 procent till 21,7 procent.

Diagram 3.1 Bortfallsutvecklingen i PSU, ULF, HEK och HIP 1980-1997 (ovägt års-genomsnitt i procent).

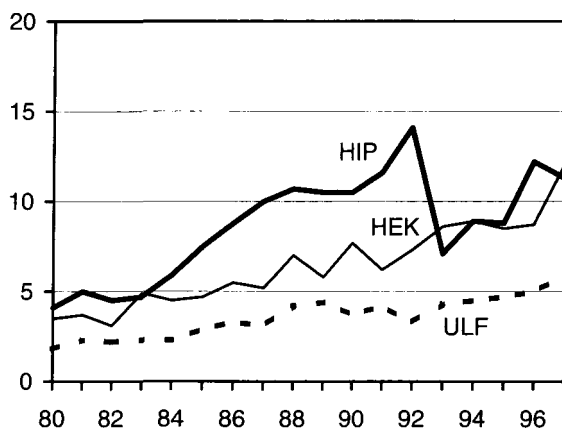

3.2.2 Bortfallets orsaker

För intervjuundersökningarna spelar intervjuarens övertalningsförmåga och arbetsinsats stor roll vid de kontaktförsök som görs med uppgiftslämnarna. Viljan att delta hos uppgiftslämnarna varierar från person till person och anträffbarheten är också av varierande grad. De enkla mått som kan ge en uppfattning om effekterna av dessa faktorer är andelen bortfall p.g.a. uppgiftslämnaren avböjt medverkan eller ej anträffats. Den kraftiga bortfallsökningen för HEK förklaras till största delen av ökad andel oanträffade. Andelen som avböjt medverkan har också ökat. Samordningen mellan HINK och BHU bedöms inte ha medfört ökad uppgiftslämnarbörda. Viss påverkan på bortfallet har säkerligen arbetsbelastningen på fältintervjuarna haft såsom bortfallsökningen i ULF. Bortfallsökningen för ULF beror på intervjuenhetens överbelastning. Bortfallet för ULF ökade trots förlängd insamlingsperiod. Under 1995 tillkom ett tilläggsurval av äldre i HIP (pga EU-krav) vilket medförde att bortfallet ökade. Samtidigt förändrades tidpunkten för redovisning, vilket har medfört att möjligheten till uppföljning försämrats och därmed har andelen ej anträffade ökat.

I diagram 3.2 visas andelen ej anträffade av intervjupersonerna. Andelen ej anträffade har under årens lopp följt en uppåtgående trend. En förklaring till detta kan vara den ökade användningen av telefonsvarare. Spårningsarbetet har också försvårats de senaste åren genom att vissa källor ej är lika samarbetsvilliga längre. 1993 medförde HIPs byte av metod en minskning av andelen ej anträffade. Andelen ej anträffade i ULF är procentuellt färre än i övriga undersökningar, vilket kan förklaras av den betydligt längre insamlingsperioden (ca 3 månader).

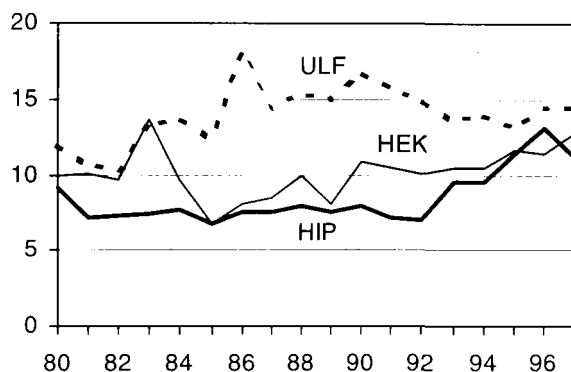
Diagram 3.2 Andel ej anträffade 1980-1997 för HIP, HEK och ULF (ovägt årsgenomsnitt i procent).

I diagram 3.3 redovisas andelen som avböjt medverkan i HIP, HEK och ULF. Den stora nedgången av andelen som avböjt medverkan 1984 i dåvarande HINK (nu HEK) beror främst på metodbytet från postenkät till telefonintervju. Uppgången av andelen som avböjt medverkan 1986 brukar tillskrivas den s.k. metropolitdebatten. För ULF har andelen som avböjt medverkan stadigt minskat från 1990 (bortsett från 1994) för att sedan öka 1996 och 1997. För HIP ökade andelen 1992-1996 för

att minska 1997. För HEK har andelen varit tämligen konstant under de senaste sju åren.

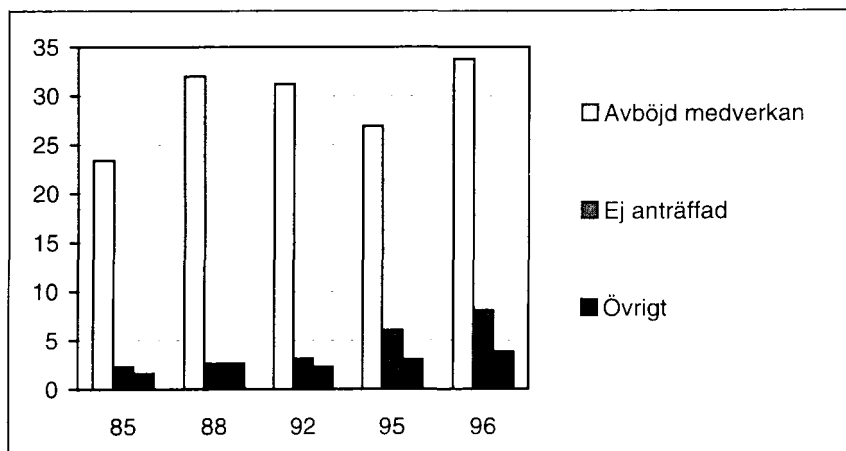
Diagram 3.3 Andel som avböjt medverkan 1980-1997 för HIP, HEK och ULF (ovägt årsgenomsnitt i procent).

3.2.3 Bokföringsundersökningar

Tidigare kallades dessa undersökningar för Hushållens utgifter men heter fr o m 1995 Utgiftsbarometern. Vissa förändringar i undersökningen kan ha påverkat uppgiftslämnar-bördan negativt. Det gäller främst förändringen att hushållen numer ska redovisa livs-medel på mer detaljerad nivå. Trots detta minskade inte svarsfrekvensen mellan 1992 och 1995 vilket den däremot gjorde 1996. Utgiftsbarometerns bortfall består till största delen av dem som avböjt medverkan. Uppgifterna samlas in med hjälp av fyra veckors bokföring och undersökningen anses som "svårmotiverad" av intervjuarna. Undersökningen för Utgiftsbarometern 1997 hade så stort bortfall att den fick avbrytas.

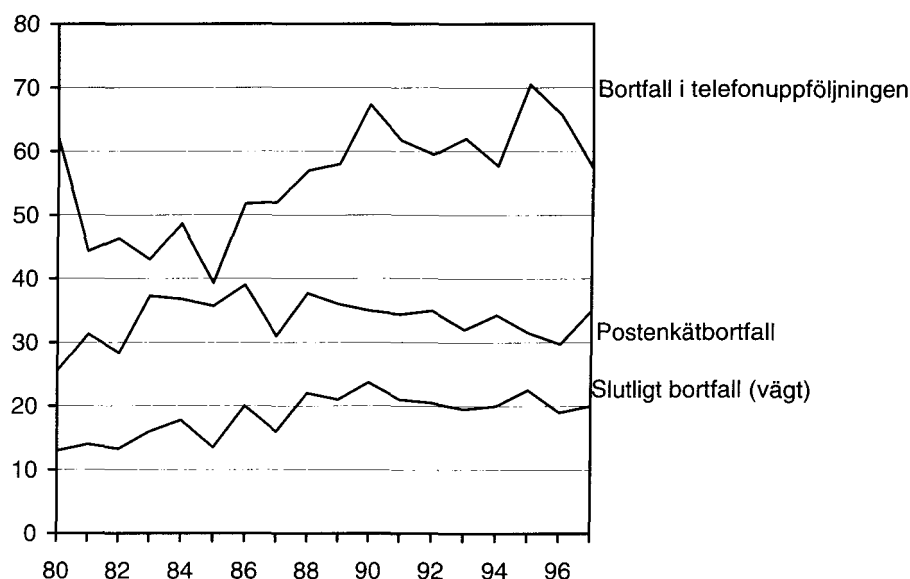
Diagram 3.4 Bortfallsutvecklingen i HUT/Utgiftsbarometern 1985, 1988, 1992, 1995 och 1996 (ovägt årsgenomsnitt i procent).

3.2.4 Postenkätundersökningar

I omnibusundersökningarna drar man ett suburval bland de ej svarande som därefter intervjuas per telefon. Svarsfrekvenserna från dessa suburval har under senare tid varit mycket låga. Som vi kan se i diagram 3.5 ökade bortfallet i telefonuppföljningen under perioden 1986-1990 för att sedan minska något fram till 1994. Under 1995 ökade bortfallet i telefonuppföljningen till 70 procent (en ökning med drygt 10 procent på ett år). Under 1996 ökade åter svarsfrekvenserna för telefonuppföljningen något, medan den ökade rejält till över 50 procent i 1997 års första undersökning. Anledningen till den ökningen är större ansträngning från intervjuarnas sida. Detta motiverades av att svarsfrekvensen från postenkäten, beroende på svåra frågor, var ovanligt låg. Jämförelser mellan enstaka år är dock svåra att göra eftersom bussarna innehållsmässigt skiljer sig åt, exempelvis är frågorna olika mellan olika omnibusar.

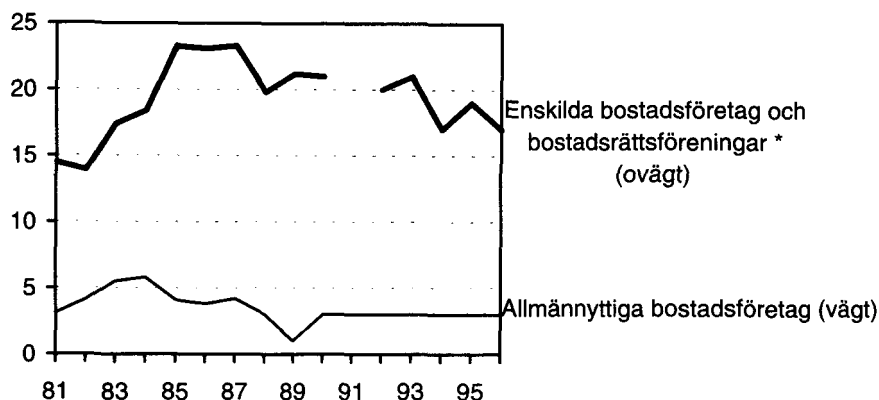
Diagram 3.5 Bortfallsutvecklingen i Omnibusundersökningarna 1980-1997 (årsgenomsnitt i procent).

3.3 Bortfallsutvecklingen i undersökningar med urval av fastigheter eller lägenheter

De två urvalsdelarna i IKU ligger på olika nivåer vad gäller bortfallet (diagram 3.6). För de allmännyttiga bostadsföretagen, vilka totalundersöks, är bortfallet konstant omkring 3 procent. För den andra urvalsdelen har bortfallet under perioden 1985-1993 legat över 20 procent. Fastighetskrisen har varit bidragande orsak till bortfallet på senare år: företagen har dragit ned personalstyrkan, antalet ägarbyten och antalet konkurser har ökat. 1994 minskade bortfallsandelen till 17 procent och även 1995 låg den under 20 procent. En förklaring till minskningen kan vara att fastighetsbranchen nu visar större stabilitet.

Diagram 3.6 Bortfallsutvecklingen för IKU 1981-1996.

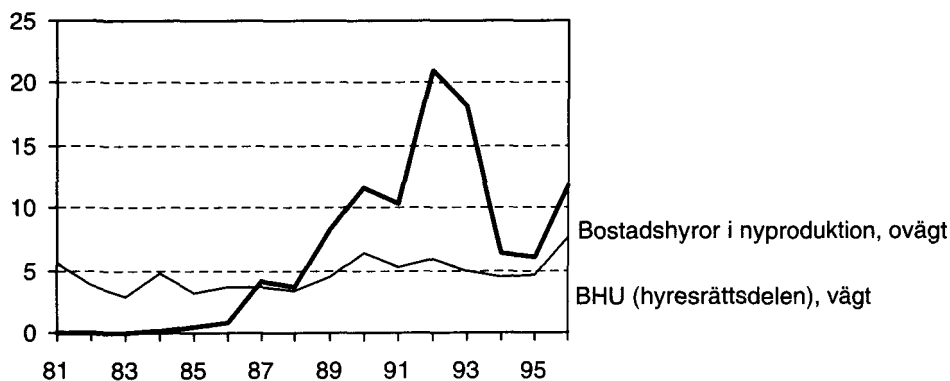

*

Undersökningen gjordes ej 1991!

Hyresrättsdelen i BHU visar på en relativt konstant bortfallsnivå (diagram 3.7) under 1990-talet. Bortfallet ökade dock något 1997. Undersökningen Bostadshyror i nyproduktion visar på en kraftig ökning av bortfallet mellan 1991 och 92. Det är framför allt några få stora bostadsbolag som svarar för ökningen av bortfallet. Enligt undersökningsansvariga beror detta, i åtminstone ett av de största bostadsbolagen, på resurskrävande omorganisation av bolaget. I bortfallet kan även finnas sådant som tillhör övertäckningen, t ex bostäder avseende äldreboende. Bortfallet minskade under 1995 ned till 6,0 procent. Denna minskning förklaras till största delen av att en stor del av bortfallet nu har identifierats som övertäckning. En medveten ambitionssänkning av undersökningen medförde ökat bortfall 1996.

Diagram 3.7 Bortfallsutvecklingen för Bostadshyror i nyproduktion samt för BHU (hyresrättslägenheter) 1981-1996.

3.4 Bortfallet i totalundersökningen Kommunala folkbibliotek

Den kommunala folkbiblioteksstatistiken har producerats sedan 1976. Statistiken omfattar samtliga kommunala folkbibliotek (288 st). Bortfallet har varit mycket lågt. Sedan 1986 har det som högst varit 1,1 procent. Samtliga kommunala folkbibliotek besvarade enkäterna för 1994, 1995 och 1996 års statistik.

3.5 Sammanfattning

För BV-avdelningens individundersökningar (Utgiftsbarometern undantagen) är bortfallsnivån under 1997 i intervallet 20-28 procent. Detta innebär att övre gränsen har förskjutits uppåt något eftersom motsvarande intervall under 1996 var ca 19-27 procent.

Undersökningen för Utgiftsbarometern 1997 hade så stort bortfall att den fick avbrytas.

För undersökningarna med urval av fastigheter eller lägenheter är bortfallsnivåerna förändrade jämfört med föregående år. För urvalsdelen i IKU är bortfallsnivån ca 17 procent, dvs en liten minskning från ca 19 procent. Bostadshyror i nyproduktion redovisar dock bortfallsnivån 11,8 procent att jämföra med 6,0 procent föregående år. Detta beror på en medveten ambitionssänkning av i genomförandet av undersökningen.

Bortfallet i Kommunala folkbiblioteksstatistiken har under perioden 1986-1996 varit mycket lågt. Samtliga kommunala folkbibliotek besvarade enkäterna för 1994, 1995 och 1996 års statistik

4 UNDERSÖKNINGAR VID ES-AVDELNINGEN

4.1 Inledning

ES-avdelningen har nio statistikproducerande program: Finansmarknad, Forskning och informationsteknik, Företagsregistret, Industri, Industriindikatorer och utrikeshandel, Nationalräkenskaper, Offentlig ekonomi, Priser och Tjänstenärings. Av avdelningens ca 45 undersökningar har tolv stycken blivit utvalda för att presenteras i Bortfallsbarometern. Dessa undersökningar, som är upplagda på ett antal olika sätt, har valts ut för att spegla undersökningsklimatet inom den ekonomiska statistiken, samt ge en samlad bild av hur bortfallet utvecklats sig över tiden. För vissa undersökningar redovisas bortfallssiffror från 1970 och framåt, medan övriga redovisar siffror med början ca 1980.

Följande undersökningar ingår med respektive bortfallsmått:

- Ekonomisk redogörelse för kyrkokommuner - *Årsvärde*
- Finansstatistiken - *Årsvärde*
- Forskning och utveckling i företag - *Årsvärde*
- Handelskrediter utlandet, HKU - *Kvartalsmedelvärde*
- Industristatistiken - *Årsvärde*
- Investeringsenkäterna - *Maj-enkäten*
- Kapacitetsenkäten - *Kvartalsmedelvärde*
- Kreditmarknadsstatistiken - *Årsundersökningen*
- Lagertypstatistiken - *Kvartalsmedelvärde*
- Leverans- och orderstatistiken - *Månadsmedelvärde*
- Omsättningsstatistiken - *Medelvärdet av kvartal 1 och 2*
- Prognosenkäterna - *separat per undersökning*

Undersökningarnas uppläggning presenteras översiktligt i bilaga 3.

Urvalsramen för de flesta undersökningarna utgörs av statistikregistret, som i sin tur bygger på CFAR (Centrala Företags- och ArbetsställeRegistret). Stratifiering sker vanligen efter bransch och storlek med totalundersökning bland de största företagen. Uppgifterna samlas normalt in genom postenkäter belagda med uppgiftslämnarplikt.

I bilaga 1 återfinns en beskrivning av förekommande bortfallsmått i de utvalda undersökningarna.

4.2 Bortfallet i de ingående undersökningarna 1985-1997

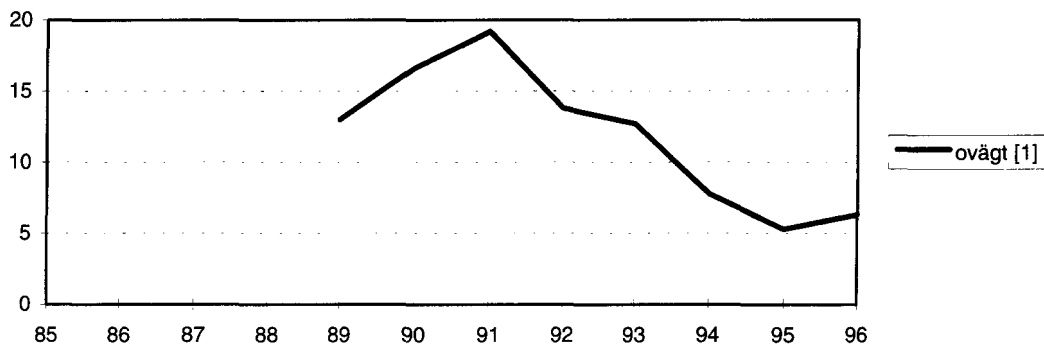
I följande avsnitt beskrivs och kommenteras bortfallsutvecklingen sedan 1985. Det kompletta datamaterialet återfinns i tabellform i bilaga 2. Siffran inom [] anger vilket bortfallsmått (se bilaga 1) som uppgifterna avser.

4.2.1 Ekonomisk redogörelse för kyrkokommuner (Kybok)

Bortfallet kan följas från 1989 då ”Ekonomisk redogörelse för kyrkokommuner” (Kybok) fick sin nuvarande design. Mellan 1991 års och 1992 års undersökning gjordes en sammanslagning av kyrkokommuner och det totala antalet minskade från 1 253 till 965. I samband med minskningen av antalet kyrkokommuner minskade även det totala bortfallet i Kybok kraftigt.

Fr.o.m. 1995 års bokslut har stora förändringar gjorts i statistiken för att anpassa Kybok till gällande redovisningsmodell. Bortfallet i Kybok 1995 uppgick till fem procent jämfört med 13 procent 1993. En förklaring till det minskade bortfallet kan vara att uppgiftslämnandet har knutits till olika typer av bidragsgivande. För att till exempel få extra utjämningsbidrag krävs att kyrkokommunen lämnat uppgifter till SCB. En annan förklaring kan vara att syftet med insamlingen har klargjorts för uppgiftslämnarna. De ser därmed tydligare en direkt koppling till användandet av uppgifterna.

Diagram 4.1 Procentuella bortfallet i Kybok 1989-1996.

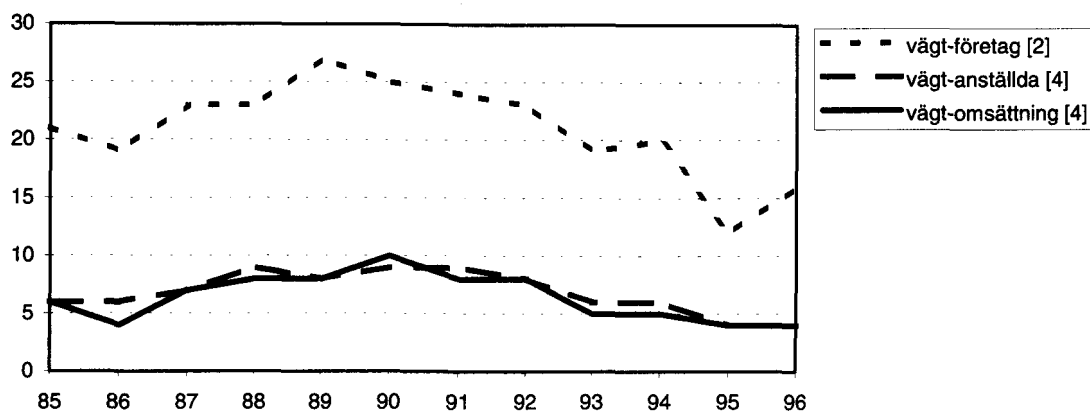

4.2.2 Finansstatistiken

Toppen i Bortfallsfrekvensen 1989 orsakades troligen att urvalsökningen detta år innebar både många nya och ovana uppgiftslämnare och en ökad arbetsbelastning för personalen inom statistikprodukten. Att toppen endast existerar för bortfalls-måttet *vägt på objektsnivå* kan förklaras av att urvalsökningen gjordes främst i handels- och tjänstebranscherna, som till stora delar består av mindre företag. Under 1990-talet har Finansstatistikens bortfall minskat. Flera orsaker till det minskade bortfallet under 90-talet kan noteras. Dels bedöms undersöknings-klimatet ha förbättrats, något som troligen sammanhänger med det förbättrade konjunkturläget, dels är företagen mer villiga att svara när de går bra, dels har konkurserna minskat under perioden vilket också är relaterat till de goda tiderna. Ytterligare en orsak, som främst påverkar de mindre företagen, är den hårdare attityd Patent- och registreringsverket (PRV) intagit gentemot företag som inte lämnar sina bokslut i tid. Den exceptionellt kraftiga nedgången, för bortfalls-måttet *vägt på objektsnivå*, för undersökningsåret 1995 förklaras av att man utnyttjat uppgifter från de Standardiserade räkenskapsutdragen (SRU) för de handelsbolag (HB) som ej besvarat enkäten vid det första utsändningstillfället. Gruppen

Handelsbolag utgörs till allra största delen av mindre företag, vilket förklarar att de andra redovisade bortfallsmåtten inte påverkats i samma utsträckning. Det normala förfarandet är numera insamling via administrativt material, för denna grupp av företag.

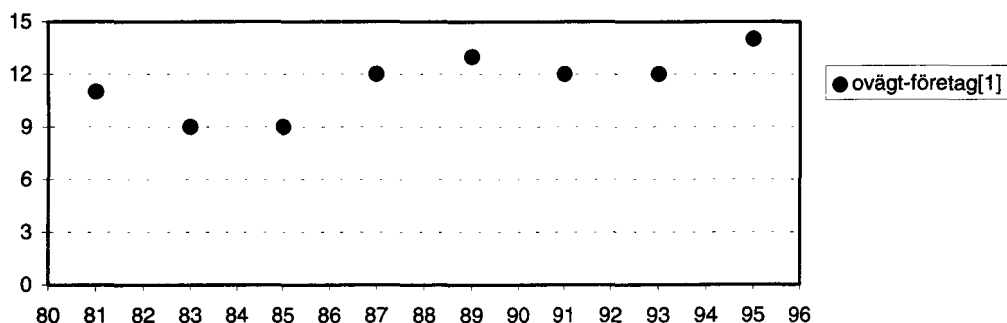
Diagram 4.2 Procentuella bortfallet i Finansstatistiken 1985-1996.

4.2.3 Forskning och utveckling i företag

Undersökningen uppvisar en cyklisk bortfallskurva med en svag tendens till ökning under den senare delen av perioden. Notera att undersökningen endast genomförs vartannat år.

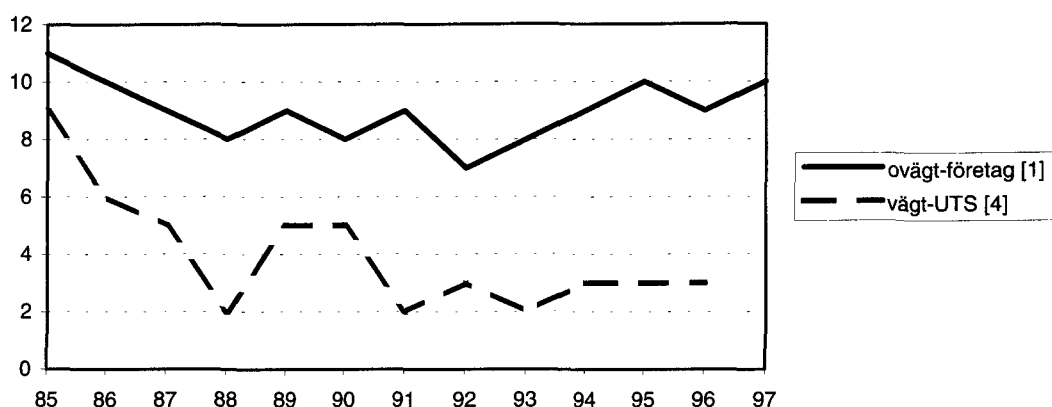
Diagram 4.3 Procentuella bortfallet i undersökningen om forskning och utveckling i företag 1985-1995.

4.2.4 Handelskrediter utlandet (HKU)

Företagens utländska tillgångar och skulder (FUTS) heter numera Handelskrediter utlandet (HKU). Antalet variabler är kraftigt reducerat och urvalet halverat men undersökningspopulationen är oförändrad. Den stora omläggningen bör på sikt resultera i ett minskat bortfall, då urvalsminskningen främst skett bland de mindre företagen. Att så inte är fallet för 1997 beror med all säkerhet, på ökad arbetsbelastning i samband med omläggningen och att det tillkom ett stort antal ovana uppgiftslämnare.

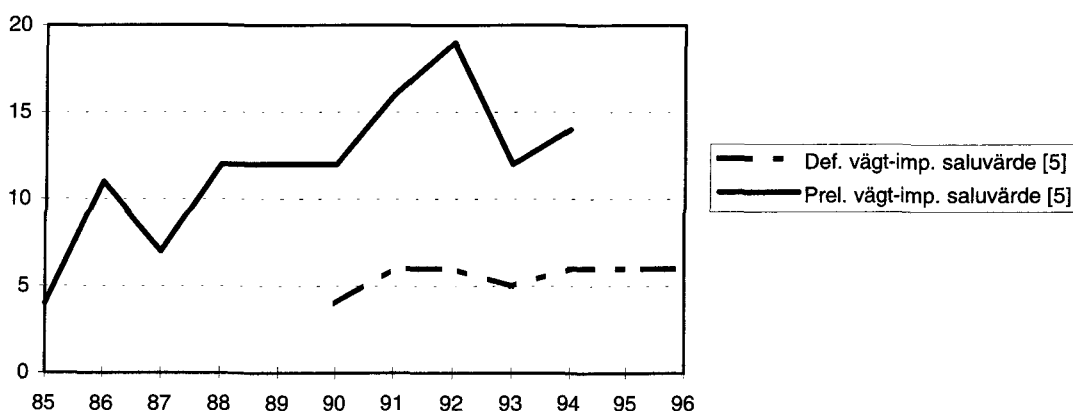
Diagram 4.4 Procentuella bortfallet i HKU 1985-1997.

4.2.5 Industristatistiken

Bortfallsutvecklingen i Industristatistiken illustrerades tidigare endast med värdet från den preliminära redovisningen. Den visade en kraftig ökning under perioden fram till 1992. Den viktigaste orsaken till detta bedöms vara att utsändningen av enkäten successivt senarelagts, vilket i hög grad påverkade inflödet av svar till den preliminära redovisningen. Andra orsaker bedöms ha varit dels det stora utvecklingsarbete som bedrevs under perioden 1990-92, som innebar att resurser fördes från bortfallsuppföljningen till utvecklingsarbetet, dels organisationsförändringen under 1992. Dessa antaganden stöds av att bortfallsmåttet för den preliminära redovisningen minskade kraftigt från 1992 till 1993, då omorganisationen var genomförd och utvecklingsarbetet minskat i intensitet. Ett mer relevant bortfallsmått är dock det som avser den definitiva redovisningen, vilket under hela 90-talet har legat stabilt på omkring fem procent. Notera att ingen preliminär redovisning av Industristatistiken görs fr.o.m. undersökningsåret 1995.

Diagram 4.5 Procentuella bortfallet i Industristatistiken 1985-1996.

4.2.6 Investeringsenkäterna

Från att i början av 80-talet ha legat på en hög nivå har Investeringsenkätornas bortfall fr.o.m. 1987 legat relativt stabilt kring 15 procent. Bortfallet minskade

kraftigt undersökningsåret 1993 vilket förklaras av den nya strategi för bortfalls-uppföljning som infördes. Den svaga ökning av bortfallet som kan noteras därefter bedöms bero på att tiden för bearbetning har måst kortats av för att klara kraven på tidigare redovisning av resultat till Nationalräkenskaperna och Konjunkturinstitutet.

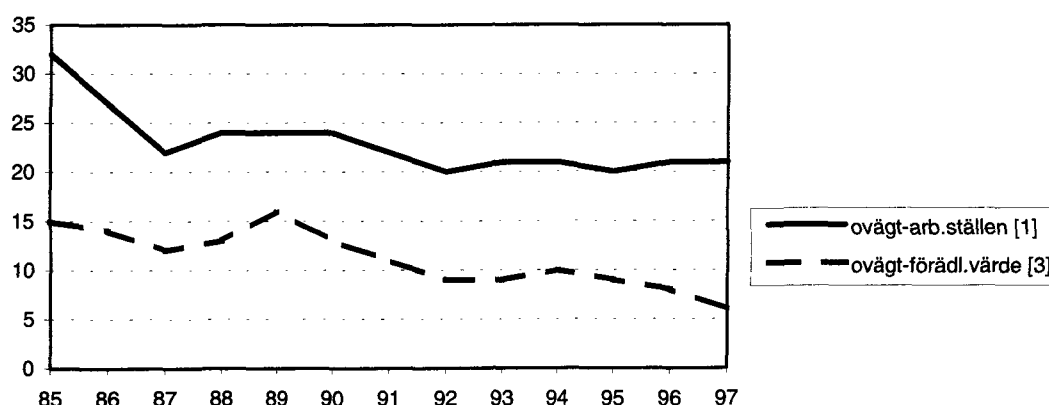
Diagram 4.6 Procentuella bortfallet i Investeringsenkäterna 1985-1997.

4.2.7 Kapacitetsenkäten

Inför den årliga urvalsdragningen i SAMU-systemet (det system för samordnad urvalsdragning som används för den ekonomiska statistiken) till 1985 års undersökning, fattades beslut om att det nya urvalet skulle samordnas negativt med tidigare års urval. Detta ledde till att stora delar av urvalet byttes ut och många ovana uppgiftslämnare tillkom, vilket bedöms vara orsak till bortfallstoppen 1985. Från slutet av 1980-talet har bortfallet legat på en stabil nivå, möjligen med en tendens till minskning under den senare delen av perioden. Detta bedöms bero på de nya rutiner för bortfallsuppföljning som infördes under 1995. I stället för att som tidigare endast sända ut skriftliga påminnelser görs nu en av påminnelserna per telefon. Telefonkontakten har upplevts positivt av uppgiftslämnarna och bedöms av produktansvarig rent av ha bidragit till att uppgiftslämnarklimatet har förbättrats något.

Diagram 4.7. Procentuella bortfallet i Kapacitetsenkäten 1985-1997.

4.2.8 Kreditmarknadsstatistiken

Kreditmarknadsstatistiken omfattar samtliga kommuner och landsting. Förändringar av blanketten har gjorts 1986 och 1989 vilket avspeglas i ett ökat bortfall, främst 1986.

Bortfallet ligger genomgående för hela perioden på en låg nivå, och existerar överhuvudtaget inte för vissa tidpunkter. Det ska noteras att det för kreditmarknadsstatistiken genomgående är mindre kommuner som ingår i bortfallet. Detta gör att det totala bortfallsvärdet för finansiella tillgångar och skulder ofta är lägre än objektsbortfallet.

Diagram 4.8 Procentuella bortfallet i Kreditmarknadsstatistiken 1985-1997.

4.2.9 Lagertypstatistiken

Bortfallet i Lagertypstatistiken låg under första delen av 80-talet stabilt på 8 procent, för att sedan öka till som mest 11 procent. Det trendbrott som kunde anas för undersökningsåret 1993, då bortfallet sjönk till sin lägsta nivå någonsin, 7 procent, har inte visat sig vara bestående. Det är värt att notera att 1993 års siffra beräknades på en del av urvalet, vilket innebär en ökad osäkerhet och försvarande av jämförbarheten. En ny metod för att beräkna bortfallet har införts fr.o.m. 1997. Den ger helt andra resultat än tidigare och jämförelser är därför inte relevanta att göra. Bortfallet för 1997 redovisas ej här i Bortfallsbarometern.

Diagram 4.9 Procentuella bortfallet i Lagertypstatistiken 1985-1996.

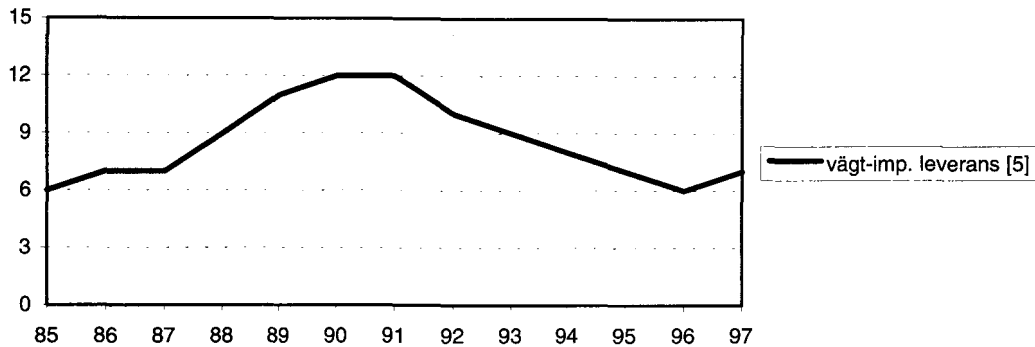

4.2.10 Leverans- och orderstatistiken

Den kraftiga ökningen av bortfallet, som kulminerade på en nivå av 12 procent 1990, verkar nu vara definitivt bruten. Bortfallet har successivt minskat därefter.

och är nu nere på samma låga nivå som i mitten av 1980-talet. Minskningen är i första hand ett resultat av att mer resurser lagts på att öka svarsfrekvensen, och tyder inte direkt på ett förbättrat undersökningsklimat.

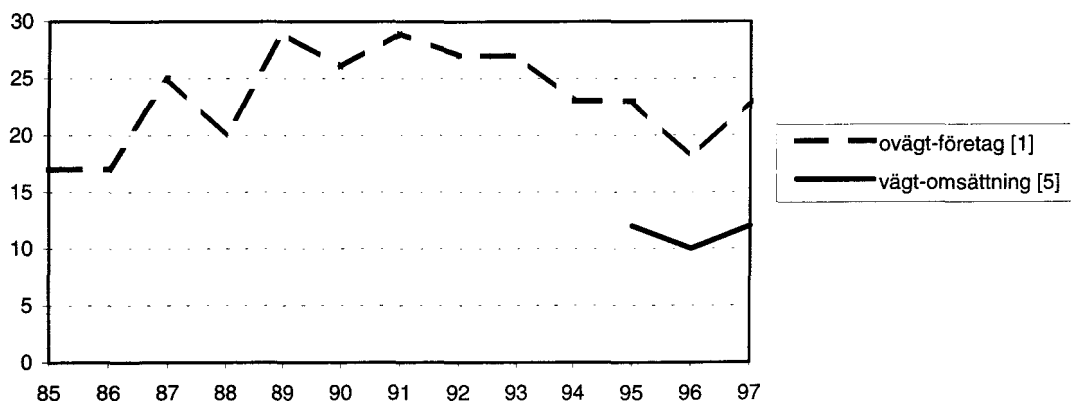
Diagram 4.10. Procentuella bortfallet i Leverans- och orderstatistiken 1985-1997.

4.2.11 Omsättningsstatistiken

Omsättningsstatistiken uppvisar en hackig bortfallskurva på relativt hög nivå. Den höga bortfallsnivån kan antas bero på att urvalet till stor del består av mindre företag, som har en lägre svarsbenägenhet. Den ökning av bortfallet som kunde noteras mellan 1986 och 1991, verkar ha brutits under den senare delen av perioden, då bortfallet minskat betydligt. Framför allt kan en stor nedgång i bortfallet, för måttet *ovägt på objektsnivå*, noteras under 1996. Detta hänförs till en utökad satsning på bortfallsuppföljning via telefon, framför allt i början av undersökningsåret. Detta görs under antagande att om företagen väl svarat en gång, så ökar sannolikheten att de ska svara även fortsättningsvis, vilket har visat sig vara en lyckad ansats. Ytterligare en bidragande orsak kan vara det förbättrade uppgiftslämnarklimat som noterats av produktansvarig. Ökningen 1997 kan förklaras av ett utökat urval och en förändrad urvalsallokering, vilket ledde till ovanligt många nya, ovana uppgiftslämnare i urvalet. Från 1995 och framåt redovisas även ett vägt bortfallsmått.

Diagram 4.11 Procentuella bortfallet i Omsättningsstatistiken 1985-1997.

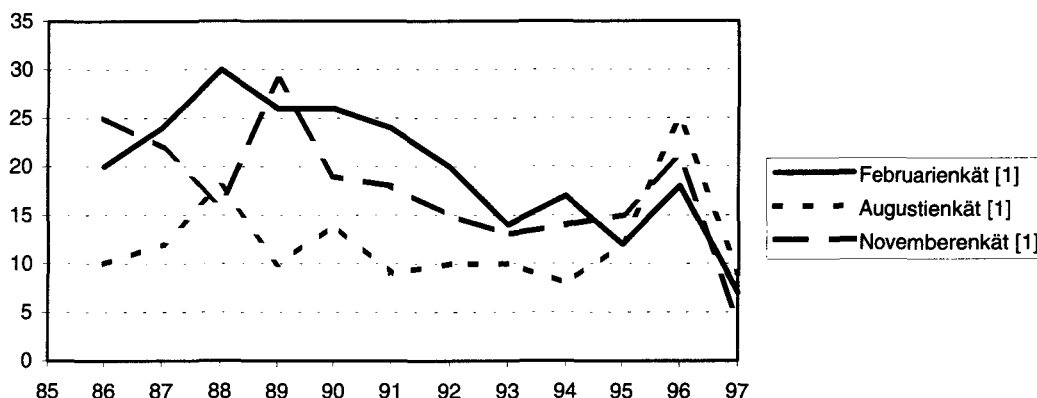

4.2.12 Prognosenkäterna

Augustienkäten och novemberenkäten är för 1996 flyttade till maj och september. Detta kan vara en bidragande orsak till det höga bortfallet under 1996, då det är dessa perioder som redovisar den kraftigaste ökningen av bortfallet.

Den kraftiga nedgången i bortfallet för 1997 beror på att undersökningen numera endast omfattar kommuner med mer än 30.000 invånare, vilket innebär att urvalet minskat från 288 till ca. 80, och att mer resurser finns tillgängliga för bortfallsuppföljning.

Diagram 12. Procentuella bortfallet i Prognosenkäterna 1986-1997.

4.3 Sammanfattning

Bilden av bortfallsutvecklingen för ES-avdelningens undersökningar är splittrad med både öknings- och minskningar. Sammanfattningsvis är det dock en viss tendens till ökande bortfall, även om det inte är alarmerande på något sätt. Bortfallsnivån är en viktig kvalitetsindikator, och det bör försöka hållas så lågt som möjligt. Ökade insatser för att driva in bortfallet måste dock ställas mot andra kvalitetshöjande åtgärder när resurser ska prioriteras, men förändringar i datainsamlingen och av rutinerna för *hur* bortfallsuppföljningen ska gå till kan göras utan resurstillskott, och kan också till viss del ske med ganska enkla medel.

Jämförelser, vad gäller bortfallsnivåer, bör normalt sett inte göras mellan undersökningar, p.g.a. de skilda situationer som gäller. Faktorer som påverkar bortfallet, och därmed jämförbarheten, är t. ex. vilka sektorer som undersöks, urvalets fördelning på objektsstorlek, undersökningens innehåll, samt vilket bortfallsmått som redovisas. Något förenklat kan sägas att ovägda mått på objektsnivå ger en indikation på hur datainsamlingsprocessen fungerat. De vägda måtten ger däremot en mer direkt bild av vilken ytterligare risk för osäkerhet bortfallet tillför undersökningen, framför allt ur bias-synpunkt. Sammantaget kan sägas att bortfallet på ES-avdelningen ligger på en hög nivå för ett flertal undersökningar. Förutom att bortfallet är varianshöjande, är risken för bias uppenbar. Åtgärder bör vidtas för att bortfallsnivån inte ska öka ytterligare, och med sikte på att minska bortfallet i framtiden.

5 UNDERSÖKNINGAR VID MR-AVDELNINGEN

5.1 Inledning

Avdelningen för Miljö- och regionalstatistik (MR-avdelningen) redovisar för statistik från tolv statistikprogram: Byggnad och bebyggelse, Energi, Fiske, Lantbruksekonomi, Lantbruksproduktion, Lantbrukets struktur, Miljö, Regional planering och naturresurser, Regional uppdragsverksamhet, Trafikanter, Transporter och Turism. De undersökningar som genomförs på avdelningen är av skiftande karaktär med avseende på syfte och undersökningsmetodik. Vissa bygger helt eller delvis på material som tas in via registerbearbetningar, annat administrativt material eller via andra myndigheter. De undersökningar som är medtagna i denna rapport är sådana vars bortfall i någon mening speglar surveyklimatet eller åtminstone där det är, eller har varit, meningsfullt att mäta bortfall. Det kan vara svårt att skilja på vad som är undertäckning eller bortfall när exempelvis SCB använder polisrapporterade trafikolyckor som underlag för statistiken. Ibland är också uppgiftslämnarna få och objektsbortfall mycket sällsynt (ex. uppgifter från leverantörer av fjärrvärme och el).

I avsnitt 5.2 visas bortfallsutvecklingen för de olika undersökningarna över tiden i diagramform (diagram 5.1-5.6). Därefter redovisas i avsnitt 5.3 en sammanfattning om utvecklingen i stort. I bilaga 2 redovisas i tabeller de bortfallssiffrorna som har använts som underlag för sammanställningar och diagram. För respektive undersökning finns dessutom i bilaga 3 en översikt som kortfattat anger fakta om undersökningarna.

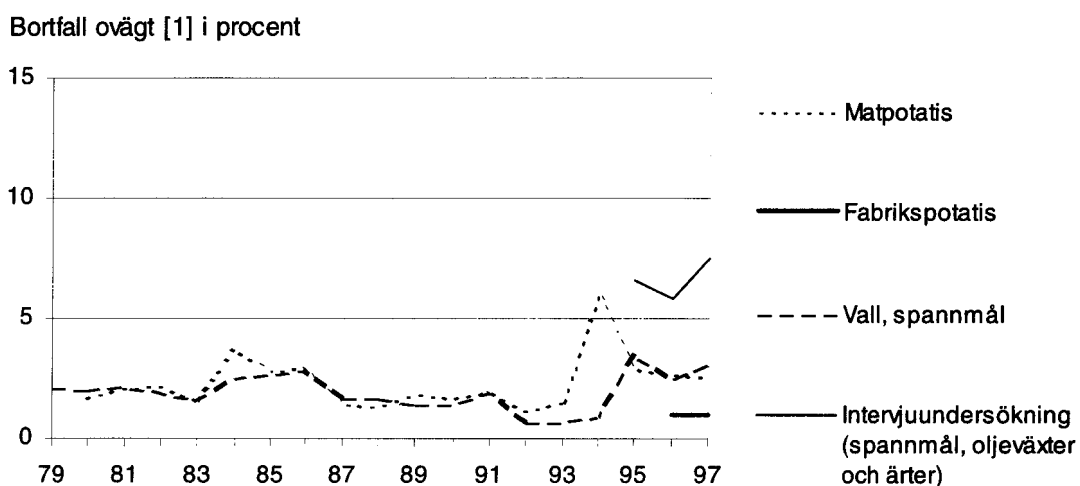
Nedanstående förteckning visar vilka undersökningar från MR-avdelningen som har medtagits i denna barometer och det undersökningsår som senaste uppgift om bortfallet avser:

<i>Undersökning</i>	<i>Senaste bortfallssiffra avser</i>
De Objektiva skördeuppskattningarna - OS	
Urval för Vall och spannmål	1997
- " - Mat- och fabrikspotatis	1997
Skördeuppskattningarnas intervjuundersökning	
Urval för Spannmål, oljeväxter och ärter	1997
Jordbruksekonomiska undersökningen - JEU	1997
Resvaneundersökningen - RVU	1996
Inrikes trafik med svenska lastbilar	1997
Utrikes trafik med svenska lastbilar	1997
Intäkter och kostnader för sjöfarten	1996
Energistatistik för flerbostadshus	1997
Energistatistik för småhus	1997
Energistatistik för servicelokaler	1997
Bekämpningsmedelsanvändningen i jordbruket	1996

5.2 Bortfallsutvecklingen vid avdelningen

I detta avsnitt visas bortfallsutvecklingen för undersökningarna på MR-avdelningen. Diagrammen är tänkta att visa hur bortfallets storlek, för de olika undersökningarna, varierar över tiden. Undersökningarna har hållits ihop programvis, för att underlätta jämförelser mellan undersökningar från samma program. Siffran inom [] anger vilket bortfallsmått (se bilaga 1) som avses.

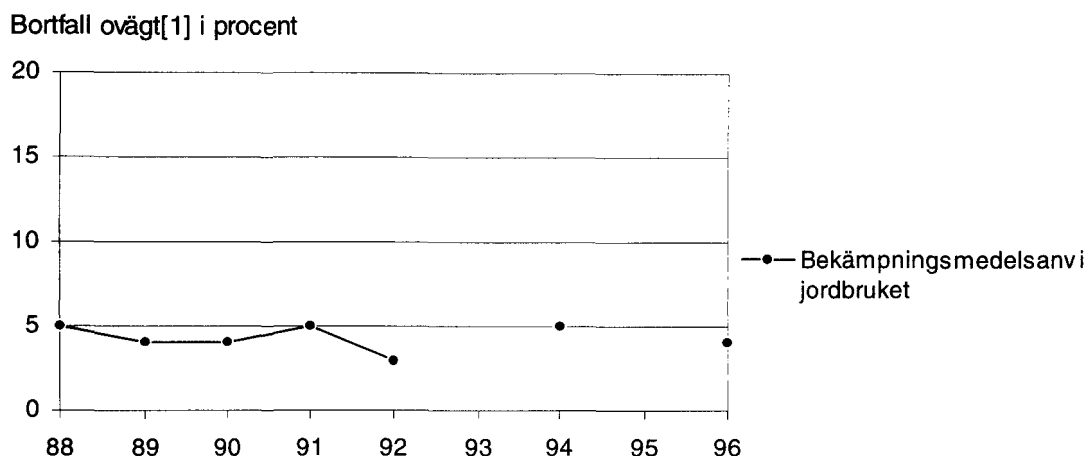
Diagram 5.1 Bortfallsutvecklingen för urval i de Objektiva skördeuppskattningarna (OS) och Skördeuppskattningarnas intervjuundersökning (spannmål, oljeväxter och ärter).

Undersökningarna "De objektiva skördeuppskattningarna (vall och spannmål)", som genomförs via provtagning, och "Skördeuppskattningarnas intervjuundersökning (spannmål, oljeväxter och ärter)" har genomförts parallellt under åren 1995-1997. Från och med undersökningsåret 1998 kommer dock endast "Skördeuppskattningarnas intervjuundersökning (spannmål, oljeväxter och ärter)" att genomföras. Som framgår av diagrammet uppvisar intervjuundersökningen ett högre bortfall än provtagningsundersökningen.

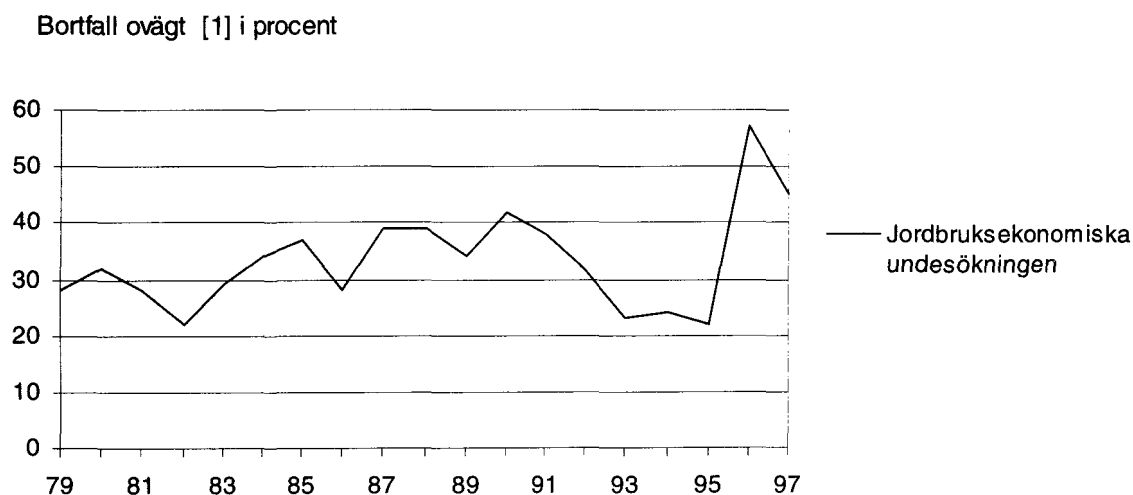
Sedan 1994 då bortfallet i "De objektiva skördeuppskattningarna" gällande matpotatis nådde sin hittills högsta nivå har bortfallet minskat och är nu i stort sett tillbaka i nivå med bortfallet i undersökningarna som genomfördes före 1994.

Diagram 5.2 Bortfallsutvecklingen för Bekämpningsmedelsanvändningen i jordbruket.

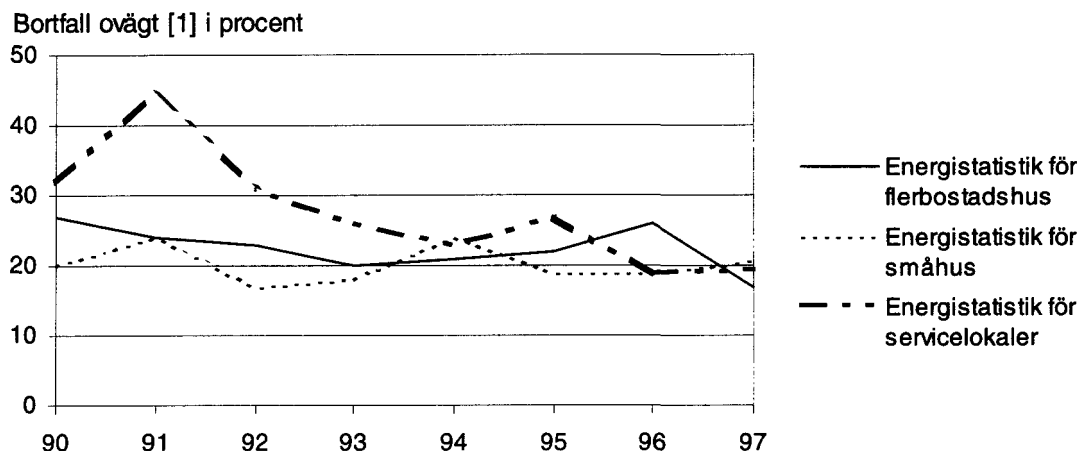
”Bekämpningsmedelsanvändningen i jordbruket” genomförs som en intervjuundersökning. Från och med 1992 görs undersökningen endast vartannat år. Av diagrammet framgår att bortfallet hittills varierat mellan 3 och 5 procent.

Diagram 5.3 Bortfallsutvecklingen för Jordbruksekonomiska undersökningen (JEU).

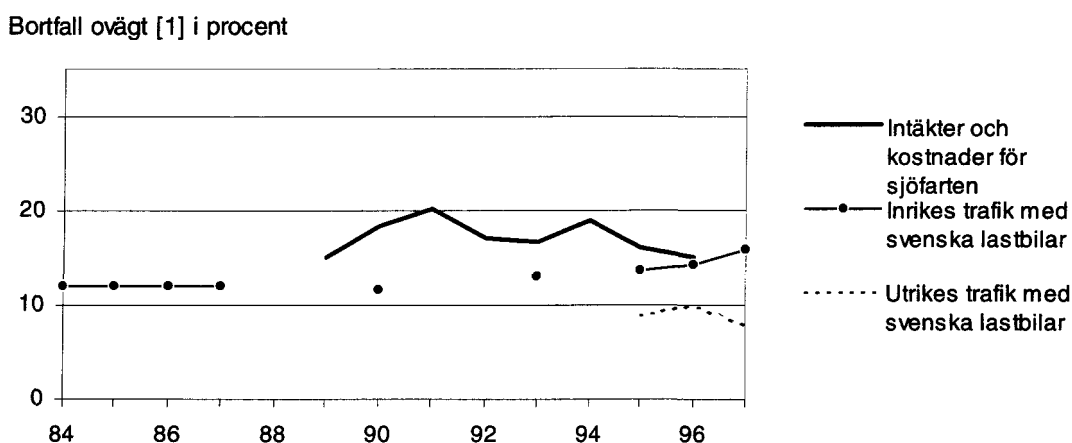
Av diagrammet framgår att bortfallet i 1997 års undersökning är klart lägre än i 1996 års undersökning, men också att bortfallet i dessa båda års undersökningar ligger på en högre bortfallsnivå än tidigare års undersökningar. Detta kan förklaras med att undersökningen anpassats till de krav EU har på statistikredovisning inom detta område, vilket lett till en utökad uppgiftslämnarbörd. Bortfallet som redovisas i JEU avser andelen som avböjt medverkan i den nya urvalsdelen (ca. 25 % av det totala urvalet). År 1994 drogs inget nytt urval. Den bortfallssiffra, som redovisas för 1994 avser den andel som avböjde medverkan i 1993 års undersökning plus den andel som medverkade i 1993 års undersökning, men som avböjde ny medverkan i 1994 års undersökning (ca. en procent).

Diagram 5.4 Bortfallsutvecklingen för energistatistik för Småhus, Flerbostadshus samt Servicelokaler.

Av diagrammet framgår att för undersökningen "Energistatistik för servicelokaler" har bortfallet minskat sedan början av 1990-talet. En förklaring till detta kan vara att från och med undersökningsåret 1993 förelåg uppgiftsskyldighet för undersökningen. I undersökningen om "Energistatistik för småhus" skickades en extra skriftlig påminnelse ut undersökningsåret 1997. Detta ledde till att svarsfrekvensen före telefonuppföljningen ökade med knappt 5 procent jämfört med 1996 års undersökning. Som framgår av diagrammet verkar detta dock inte ha påverkat den slutliga bortfallsnivån. Vad gäller "Energistatistik för flerbostadshus" uppvisar undersökningen för 1997 sin hittills lägsta bortfallsnivå på 1990-talet.

Diagram 5.5 Bortfallsutvecklingen för Inrikes transporter med svenska lastbilar, Utrikes trafik med svenska lastbilar samt Intäkter och kostnader för sjöfarten.

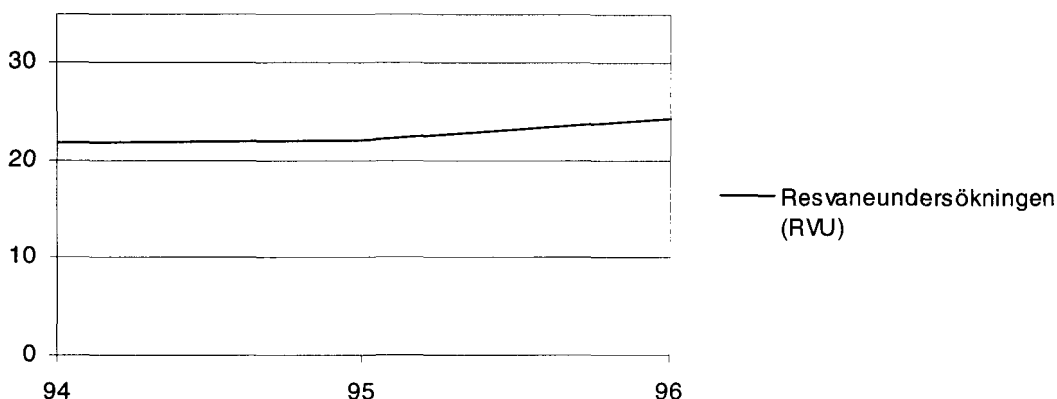

"Inrikes trafik med svenska lastbilar" (tidigare UVAV) uppvisar en ökning av bortfallet för 1996 och 1997 års undersökningar jämfört med tidigare undersökningar. En förklaring till detta kan vara att antalet skriftliga påminnelser minskades från fyra till tre från och med tredje kvartalet 1996. Undersökningen "Utrikes trafik med svenska lastbilar" har genomförts kvartalsvis sedan starten 1995. Hittills har bortfallet legat på knappt 10 procent. I "Intäkter och kostnader

för sjöfarten” undersöks företag från CFAR med anknytning till rederiverksamhet samt hamnar och stuverier (SNI 611, 612 och 6322). Bortfallet redovisas (i SM) även efter antalet anställda på företaget och varierar 1996 mellan 0 procent bland företag med fler än tio anställda och 20 procent bland företag med färre än tio anställda. Undersökningen genomförs från och med undersökningsåret 1997 och t.om. undersökningsåret 1998 av Sjöfartens Analysinstitut.

Diagram 5.6 Bortfallsutvecklingen för Resvaneundersökningen (RVU).

Bortfall ovägt [1] i procent

Resvaneundersökningen genomförs under åren 1994-1998. Under de tre första åren har bortfallet ökat något, från ca 22 till ca 24 procent. En speciell studie av effekterna av förlängd fältarbetsperiod i RVU genomfördes under perioden april-juni 1997. Detta gav utöver de 73 procent som svarade inom ordinarie fältarbetsperiod ytterligare 4 procent svar. Resultaten av denna studie redovisas i sin helhet i Statistisk Rapport M/TRAF 1997:1.

5.3 Sammanfattning

Objektsbortfallet är bara en indikation på kvaliteten i en undersökning. För olika undersökningar är objektsbortfallet av större eller mindre betydelse. Ovan har beskrivits hur bortfallet ser ut i olika undersökningar på MR-avdelningen. Det är svårt att göra direkta jämförelser mellan olika undersökningar p.g.a. olika typer av undersökningsobjekt, uppläggning, behov och resurser för bortfallsuppföljning etc. Gemensamt för undersökningarna på MR-avdelningen är dock att de inte är *statiska* utan att deras uppläggning, omfattning och innehåll påverkas av omvärldens behov och beställarresurser.

Av de undersökningar som genomförs vid MR-avdelningen och som ingår i årets bortfallsbarometer är det svårt att dra några generella slutsatser om bortfallsutvecklingen på avdelningen mellan 1996 och 1997 års undersökningar. Fyra av undersökningarna visar på ett lägre bortfall i 1997 års undersökning jämfört med 1996. Fem undersökningar redovisar ett ökat bortfall och en undersökning redovisar en oförändrad nivå på bortfallet. Av undersökningarna som redovisar ett minskat bortfall kan nämnas undersökningen "Energistatistik för flerbostadshus" där bortfallet minskat med hela nio procentenheter jämfört med 1996 och som därmed nått sin lägsta nivå på bortfallet hittills under 1990-talet.

BORTFALLSMÅTT.

Följande bortfallsmått förekommer hos de produkter som rapporten tar upp. Måtten tillåts i det övergripande GD-beslutet om beräkning och redovisning av bortfall, se U-avdelningen (1989).

För beskrivning av bortfallsmåtten krävs följande beteckningar:

N = antalet objekt i rampopulationen

n = antalet objekt i urvalet

n_s = antalet svarande objekt i urvalet

n_b = antalet bortfallna objekt i urvalet

y = värde på undersökningsvariabeln

x = värde på hjälpvariabeln

z = imputerat värde

h = stratumnummer ($1, 2, \dots, h, \dots, H$)

i = objektnummer.

- *Bortfallsfrekvens i procent på objektsnivå:* Antalet bortfallsobjekt dividerat med totala antalet utvalda objekt.

$$[1] \quad \frac{\sum_{h=1}^H n_{hb}}{\sum_{h=1}^H n_h} \cdot 100$$

där n_{hb} är antalet bortfallsobjekt per stratum.

Detta är det enklaste bortfallsmåttet och kan användas både vid urvals- och totalundersökningar. Måttet är *ovägt* och tar inte hänsyn till olika urvalssannolikheter. Om objekten i en undersökning har olika relativ betydelse är det nödvändigt att komplettera med ett *vägt* bortfallsmått.

- *Vägd bortfallsfrekvens i procent på objektsnivå:* Antalet bortfallsobjekt, uppräknat med uppräkningsfaktorer, dividerat med totala antalet objekt.

$$[2] \quad \frac{\sum_{h=1}^H \frac{N_h}{n_h} \cdot n_{hb}}{\sum_{h=1}^H N_h} \cdot 100$$

Detta är ett antalsvägt bortfallsmått där hänsyn tas till varierande urvalssannolikhet mellan strata.

- *Bortfallsprocent ovägd enligt hjälpvariabel.* Bortfallsobjektens summerade värden för hjälpvariabeln dividerat med motsvarande summa för alla utvalda objekt.

$$[3] \quad \frac{\sum_{i \in b} x_i}{\sum_{i \in s+b} x_i} \cdot 100$$

- *Vägd bortfallsfrekvens i procent enligt hjälpvariabeln:* Bortfallsobjektens värden enligt hjälpvariabeln, uppräknade med uppräkningsfaktorer, dividerat med samtliga utvalda objekt uppräknade för hjälpvariabeln.

$$[4] \quad \frac{\sum_{h=1}^H \frac{N_h}{n_h} \sum_{i=1}^{n_{hb}} x_{hi}}{\sum_{h=1}^H \frac{N_h}{n_h} \sum_{i=1}^{n_h} x_{hi}} \cdot 100$$

Detta är ett storlekssvägt bortfallsmått. Täljaren är en skattning av den värdesumma för x -variabeln (t.ex. antal anställda eller åkerareal) som skulle ha fallit bort vid en totalundersökning och nämnaren är en skattning av populationens värdesumma för x -variabeln.

- *Vägd bortfallsfrekvens i procent enligt bortfallsbehandling (imputering):* Bortfallsobjektens påförda värden enligt bortfallsbehandling, uppräknade med uppräkningsfaktorer, dividerat med totalskattningen.

$$[5] \quad \frac{\sum_{h=1}^H \frac{N_h}{n_h} \sum_{i=1}^{n_{hb}} z_{hi}}{\sum_{h=1}^H \frac{N_h}{n_h} \left(\sum_{i=1}^{n_{hb}} z_{hi} + \sum_{i=1}^{n_{hs}} y_{hi} \right)} \cdot 100$$

Något förenklat kan sägas att ovägda mått på objektsnivå ger en indikation på hur datainsamlingsprocessen fungerat. De vägda måtten ger däremot en mer direkt bild av vilken ytterligare risk för osäkerhet bortfallet tillför undersökningen, framför allt ur bias-synpunkt. Vägda mått kan vara antalsvägda eller storlekssvägda.

För mer information om bortfallsmåtten 1-5 hänvisas till F-meddelande 1989:8. Alla utom mått 3 finns även med i Japex m.fl (1997).

-

Vägd bortfallsberäkning vid individurval med subsampling i bortfallet.

$$[6] \quad P_b^* = \frac{\sum_{h=1}^H \hat{N}_{hb}^*}{\sum_{h=1}^H \hat{N}_h^*}$$

där

$$\hat{N}_h^* = \frac{N_h''}{n_h'} \left(n_{he} + \frac{n_{ht}'}{r_{ht}'} \cdot \frac{r_{hts}' + r_{htb}'}{r_{hts}'} \cdot r_{hts}' \right)$$

och

$$\hat{N}_{hb}^* = \frac{N_h''}{n_h'} \cdot \frac{n_{ht}'}{r_{ht}'} \cdot \frac{r_{hts}'}{r_{hts}'} \cdot r_{htb}'$$

samt

N_h'' = bruttopopulationen, stratum h

n_h' = urvalet exklusive s k RTB-missar, stratum h

n_{he} = enkätsvarare exkl. övertäckning i enkätfasen, stratum h

n_{ht}' = enkätbortfall, stratum h

r_{ht}' = telefonurvalet (subsamplet) exkl. identifierad övertäckning före telefonarbetet, stratum h

r_{hts}' = telefonsvarare, stratum h

r_{htb}' = telefonbortfall, stratum h

r_{hts} = telefonsvarare exkl. övertäckning identifierad vid telefonarbetet, stratum h

För mer information om bortfallsmåttet [6] hänvisas till "Andersson D.: Vikter och bestämning av objektbortfallets storlek, I/UK, SCB, 84-08-15." som ger en sammanställning av formler.

- Bortfallsberäkning vid individurval med subsampling i bortfallet.

$$[7] \quad \frac{n_t}{n'} \cdot \frac{r_{tb}}{r_t'}$$

där

n' = urvalet exklusive identifierad övertäckning

n_i = enkätbortfall exklusive identifierad övertäckning

r'_i = telefonurvalet (subsamplet) exkl. identifierad övertäckning

r_{ib} = telefonbortfall exklusive identifierad övertäckning

TABELLER.

AM-avdelningen

**Tabell 1a. AKU. Indirekta intervjuer. Bortfall efter orsak och kön.
Ovägt årsgenomsnitt i procent.**

År	Indirekt intervju	Bortfall			Bortfall	
		Avböjd medverkan	Ej anträffade	Total	Män	Kvinnor
80	11,0	3,6	3,0	6,7	7,3	6,0
81	12,0	3,2	2,8	6,1	6,8	5,3
82	12,0	2,8	2,9	5,8	6,6	5,0
83	12,0	2,8	2,9	5,8	6,5	5,2
84	10,0	3,3	3,1	6,5	7,2	5,9
85	10,0	3,5	3,7	7,4	8,1	6,7
86	8,0	5,2	4,6	10,1	11,2	9,0
87	3,0	5,1	5,4	11,0	12,1	9,9
88	3,5	5,0	5,5	10,8	11,8	9,8
89	3,2	4,8	6,4	11,7	12,8	10,5
90	2,8	5,1	6,5	12,0	13,4	10,7
91	2,8	5,5	7,7	13,6	15,1	12,1
92	2,9	5,2	8,3	13,8	15,4	12,1
93	2,7	4,7	7,4	12,3	14,0	10,6
94	2,6	4,9	7,6	12,8	14,3	11,3
95	2,6	5,0	7,7	13,1	14,7	11,4
96	3,0	5,0	7,3	12,6	14,5	10,6
97	2,9	4,8	8,2	13,4	15,3	11,3

Tabell 1b. AKU - Bortfall efter ålder. Övägt årsgenomsnitt i procent.

År	16-24	25-34	35-64	65-74	Totalt
80	5,2	6,9	7,1	6,5	6,7
81	4,5	6,5	6,5	5,8	6,1
82	4,2	6,5	6,1	5,5	5,8
83	4,3	6,6	6,0	6,4	5,8
84	4,9	7,0	6,9	7,0	6,5
85	5,5	7,9	7,8	8,1	7,4
86	8,1	11,1	10,5	(1)	10,1
87	9,4	12,4	11,0	-	11,0
88	9,3	12,0	10,9	-	10,8
89	10,5	13,0	11,5	-	11,7
90	10,7	13,3	12,1	-	12,0
91	12,2	14,9	13,6	-	13,6
92	12,3	15,1	13,8	-	13,8
93	10,6	13,7	12,3	-	12,3
94	10,7	14,1	13,0	-	12,8
95	10,8	13,9	13,4	-	13,1
96	9,8	13,9	13,1	-	12,6
97	11,1	14,2	13,7	-	13,4

(1) Fr o m 1986 består urvalet av individer i åldern 16-64.

AM-avdelningen

Tabell 1c. AKU - Bortfall för olika geografiska områden efter orsak. Övägt årsgenomsnitt i procent.

År	Stockholm			Göteborg			Malmö			Övr riket		
	Avböjt med-verkan	Ej anträff	Totalt	Avböjt med-verkan	Ej anträff	Totalt	Avböjt med-verkan	Ej anträff	Totalt	Avböjt med-verkan	Ej anträff	Totalt
80	5,5	7,7	13,5	5,1	7,1	12,3	4,0	7,1	11,2	3,3	2,3	5,7
81	5,1	7,5	12,9	4,0	6,4	10,6	4,0	6,3	10,4	3,0	2,1	5,2
82	4,6	7,6	12,5	3,5	7,1	10,8	3,4	7,3	10,8	2,6	2,3	5,0
83	4,3	7,7	12,1	3,8	6,9	10,5	3,3	7,1	10,5	2,6	2,3	5,0
84	4,7	7,9	12,9	5,0	5,9	11,2	4,8	7,2	12,3	3,0	2,5	5,6
85	5,8	8,9	15,1	5,4	7,4	13,0	5,5	7,6	13,4	3,4	2,8	6,3
86	8,4	10,1	19,0	6,1	7,1	13,6	6,6	9,5	16,3	4,7	3,7	8,7
87	8,3	12,1	21,3	5,6	8,8	15,1	7,3	9,2	16,9	4,6	4,4	9,5
88	8,1	14,7	23,3	5,9	9,4	15,7	7,4	9,1	16,9	4,5	4,3	9,2
89	7,3	14,9	22,7	5,8	9,9	16,2	6,6	10,2	17,1	4,5	5,3	10,2
90	7,9	13,4	21,9	6,2	9,7	16,5	5,8	12,8	19,0	4,8	5,4	10,6
91	8,0	15,6	24,2	6,2	12,0	18,6	6,6	12,9	19,8	5,2	6,5	12,2
92	7,2	14,6	22,2	5,9	12,8	19,1	6,2	14,7	21,5	4,9	7,2	12,5
93	6,6	14,0	20,9	5,7	10,0	15,9	5,7	12,9	19,3	4,4	6,4	11,1
94	6,4	14,7	21,3	5,8	11,2	17,4	5,9	12,2	19,0	4,7	6,5	11,5
95	6,1	15,0	21,5	5,8	10,9	16,9	6,1	13,0	19,8	4,8	6,7	11,8
96	6,1	12,9	19,3	6,4	11,0	17,5	5,6	12,9	18,8	4,7	6,6	11,4
97	5,5	15,0	20,8	6,0	12,9	19,3	5,7	12,9	19,2	4,7	7,1	12,0

**Tabell 2a. Arbetsmiljöundersökningen. Övägt bortfall i procent.
(Exklusive bortfallet i AKU)**

Bortfall i % av nettourvalet i tillägget	1989	1991	1993	1995
Telefonintervju*	4	6	6	7
Enkät, totalt	17	18	17	24

* redovisat i diagram 4

Tabell 2b. Arbetsmiljöundersökningen.

	1989	1991	1993	1995
Andel som svarat nej till enkät i % av antal som medverkat i telefonintervjun *	1,2	1,6	2,2	3,3
Bortfall i enkättillägg i % av de som svarat ja till enkät *	13,5	13,1	12,1	18,2

*redovisat i diagram 4

Tabell 3. Personalutbildningsstatistik Övägt bortfall i procent.

Moment/År	1995:I	1995:II	1996:I	1996:II	1997:I	1997:II
Ordinarie AKU	16,0	12,4	11,4	11,0	13,7	11,5
Indirekta intervjuer	2,4	0,5	2,5	2,3	2,7	2,4
Personalutbildningsfrågor	2,8	3,3	4,6	1,6	1,1	1,2

AM-avdelningen

**Tabell 4. Gymnasieungdomars intresse för högre studier.
Ovägt bortfall i procent.**

1993/94	94/95	95/96	96/97	97/98
23	21	21	22	23

**Tabell 5. Arbetskraftsbarometern.
Ovägt blankettbortfall i procent.**

1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
11	11	11	12	13	13	16

Tabell 6a. KSP Övägt bortfall i procent per kvartal 1989-1997.

Kvartal	Ovägt [1]								
	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
1	13	11	10	9	8	8	7	6	6
2	12	10	10	8	8	9	8	6	5
3	9	9	8	7	7	7	6	4	4
4	9	8	8	8	8	6	5	5	5
Årsgenomsnitt	11	9	9	8	8	7	7	6	5

Tabell 6b. KSP Storleksvägt bortfall i procent per kvartal 1989-1997.

Kvartal	Storleksvägt[4]								
	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
1	13	9	8	7	7	7	5	4	4
2	13	8	8	7	7	7	6	5	4
3	8	8	6	6	6	6	5	3	3
4	8	7	6	7	6	5	4	4	4
Årsgenomsnitt	11	8	7	7	7	6	5	4	4

**Tabell 6c. KSP Övägt och storleksvägt bortfall i procent efter arbetsställets SNI-kod.
Årsgenomsnitt 1997.**

SNI-kod	Ovägt[1]	Storleksvägt[4]
A+B	8	6
C+D+E	4	2
F	7	5
G	4	4
I	4	4
J+K	5	3
M+N	6	6
H+O	7	7
Totalt	5	4

AM-avdelningen

Tabell 6d. KSP Ovägt bortfall i procent efter arbetsställets storleksklass. Årsgenomsnitt 1989-1997.

Arbetsställets storleksklass	Ovägt[1]									Storleks-klass	Antal anställda
	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997		
1	11	12	12	11	11	12	11	7	6	1	1-4
2	12	12	11	10	11	10	9	8	6	2	5-9
3	12	11	9	10	9	7	8	7	5	3	10-19
4	11	9	9	8	8	6	6	6	5	4	20-49
5	10	8	7	8	5	5	4	4	4	5	50-99
6	9	5	5	4	4	4	2	1	0,3	6	100-199
7	10	5	3	2	1	2	1	0,1	0,1*	7*	200-499
8	9	2	3	2	2	2	0,2	0,1		8*	500-
Totalt	11	9	9	8	8	7	7	5	5	* 7 fr.o.m 97: 200-	

Tabell 7a. KLP: arbetare. Ovägt och storleksvägt bortfall per månad 1996-1997.

Månad	Ovägt[1]		Storleksvägt[4]	
	1996	1997	1996	1997
januari	7	7	2	3
februari	9	8	3	4
mars	8	9	2	3
april	9	9	3	3
maj	13	12	5	4
juni	11	11	4	4
juli	9	9	2	3
augusti	8	9	2	4
september	8	9	3	2
oktober	9	10	3	3
november	11	11	4	3
december	9	10	4	3
Totalt	9	9	4	3

Tabell 7b. KLP: arbetare. Ovägt och storleksvägt bortfall i procent efter företagets SNI-kod. Årssgenomsnitt 1996-1997.

Företagets SNI-kod	Ovägt[1]		Storleksvägt[4]	
	1996	1997	1996	1997
C+D+E	9	9	3	3
F	12	14	5	6
G+H	14	14	5	5
I	10	10	2	3
J+K	4	4	2	3
M+N+O	8	7	9	7
Totalt	9	9	4	3

AM-avdelningen

Tabell 7c. KLP:tjänstemän. Ovägt och storleksvägt bortfall per månad 1996-1997.

Månad	Ovägt[1]		Storleksvägt[4]	
	1996	1997	1996	1997
januari	7	7	3	3
februari	9	8	4	4
mars	8	9	3	4
april	9	9	3	4
maj	13	13	6	6
juni	11	10	4	4
juli	8	8	3	4
augusti	8	8	2	4
september	8	8	3	2
oktober	9	9	4	3
november	10	10	4	4
december	9	9	5	3
Totalt	9	9	4	4

Tabell 7d. KLP: tjänstemän. Ovägt och storleksvägt bortfall i procent efter företagets SNI-kod.Årssgenomsnitt 1996-1997.

Företagets SNI-kod	Ovägt[1]		Storleksvägt[4]	
	1996	1997	1996	1997
C+D+E	9	8	3	3
F	12	12	5	6
G+H	14	12	5	5
I	10	10	2	3
J+K	4	6	2	4
M+N+O	8	10	9	10
Totalt	9	9	4	4

Tabell 8a. KLPm Ovägt bortfall. 11-månaders genomsnitt (juli ingår ej) 1989-1995.

År	Ovägt[1]						
	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Genomsnitt 11 mån	14	13	13	11	8	8	8

Tabell 8b. KLPm Storleksvägt bortfall. 11-månaders genomsnitt (juli ingår ej). 1989-1995.

År	Storleksvägt [4]						
	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995
Genomsnitt, 11 mån	7	6	6	4	3	3	4

Tabell 9a. KLPk:arbetare. Ovägt och storleksvägt bortfall. Årsgenomsnitt 1991-1995.

År	Ovägt[1]					Storleksvägt[4]				
	1991	1992	1993	1994	1995	1991	1992	1993	1994	1995
Årsgenomsnitt	14	13	10	10	10	11	10	8	7	7

Tabell 9b. KLPk: tjänstemän. Ovägt och storleksvägt bortfall i procent. Årsgenomsnitt 1991-1995.

År	Ovägt[1]					Storleksvägt[4]				
	1991	1992	1993	1994	1995	1991	1992	1993	1994	1995
Årsgenomsnitt	12	12	9	8	8	12	9	7	6	6

BV-avdelningen

Tabell 1. HIP - Bortfallets fördelning efter orsak. Ovägt årsgenomsnitt i procent.

År	Avböjd medverkan	Ej anträffad	Övrigt	Totalt
80	9.1	4.1	0.7	13.9
81	7.1	5.0	0.6	12.7
82	7.3	4.5	0.4	12.2
83	7.4	4.7	0.4	12.5
84	7.7	5.9	0.4	14.0
85	6.8	7.5	0.6	14.9
86	7.5	8.8	0.4	16.7
87	7.6	10.0	0.4	18.0
88	7.9	10.7	0.4	19.0
89	7.5	10.5	0.4	18.4
90	7.9	10.5	0.5	18.9
91	7.2	11.6	0.5	19.3
92	7.0	14.1	0.5	21.6
93*	9.5	7.1	1.9	18.5
94	9.5	8.9	0.2	18.6
95	11.4	8.8	1.7	21.9
96	13.1	12.2	1.5	26.8
97	11.2	11.3	1.9	24.4

*Anm. Fr o m -93 görs HIP som tillägg till AKU, dvs månadsvis

Tabell 2. HINK/HUND/HEK - Bortfallets fördelning efter orsak. Ovägt i procent.

År	Andel svar	Avböjd medverkan	Ej anträffad	Övrigt	Totalt
80	86.6	9.9	3.5	0.0	13.4
81	86.2	10.1	3.7	0.1	13.8
82	87.1	9.7	3.1	0.1	12.9
83	81.3	13.7	4.9	0.1	18.7
84	85.7	9.7	4.5	0.1	14.3
85	88.3	6.7	4.7	0.3	11.7
86	86.1	8.1	5.5	0.3	13.9
87	86.0	8.5	5.2	0.3	14.0
88	82.7	9.9	7.0	0.4	17.3
89	85.5	8.3	5.8	0.4	14.5
90	80.7	11.0	7.7	0.6	19.3
91	82.7	10.5	6.2	0.6	17.3
92	81.9	10.4	7.3	0.7	18.1
93*	79.2	11.0	8.6	0.8	20.8
94	79.3	10.6	8.9	1.2	20.7
95*	78.0	11.6	8.5	1.9	22.0
96	76.7	11.4	8.7	3.2	23.3
97**	72.2	12.7	12.0	3.1	27.8

*Anm. Designförändring, dvs HINKs urval samordnades med BHUs småhusundersökning

**Anm. Urvalssamordning mellan HINK och BHUs hushållsdel

BV-avdelningen

Tabell 3a. ULF - bortfallets fördelning för åldersgruppen 16-74 år efter orsak och kön. Ovägt i procent.

År	Avböjd medverkan	Ej anträffad	Sjuk- dom	Inst- vård	Total	Män	Kvinnor
80	11.9	1.8	0.3	0.3	14.4	14.7	14.0
81	10.7	2.3	0.4	0.2	13.6	13.6	13.7
82	10.3	2.2	0.3	0.3	13.1	13.0	13.0
83	13.2	2.3	0.4	0.2	16.1	16.0	15.9
84	13.7	2.3	0.5	0.3	16.7	16.2	17.3
85	12.4	2.9	1.1	0.0	16.4	16.8	16.1
86	18.0	3.3	----	1.1	----	22.4	22.7
87	14.5	3.1	----	1.2	----	18.9	18.5
88	15.3	4.2	----	0.9	----	20.4	21.0
89	15.0	4.4	----	1.0	----	20.4	21.6
90	16.7	3.7	----	1.3	----	21.7	21.7
91	15.8	4.2	----	1.2	----	21.1	21.6
92	14.8	3.3	----	1.9	----	20.1	20.4
93	13.6	4.3	----	1.0	----	18.9	19.2
94	13.9	4.5	----	1.5	----	19.6	20.5
95	13.1	4.7	----	1.1	----	18.9	19.7
96	14.4	5.0	----	1.9	----	21.3	22.4
97	14.4	5.8	----	2.1	----	22.2	23.4

Tabell 3b. ULF - bortfallets fördelning efter åldersgrupper. Ovägt i procent.

År	16-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	Total	75-84
80	9.3	12.7	14.9	17.0	18.5	14.4	14.4	10.4
81	9.0	13.3	12.3	16.4	17.5	14.1	13.6	12.7
82	9.3	10.9	12.6	15.3	16.3	14.1	13.1	16.7
83	10.7	14.4	15.0	16.8	21.7	19.2	16.1	17.1
84	12.1	14.8	16.9	18.0	20.1	20.2	16.7	18.3
85	12.7	15.5	15.7	18.5	19.1	18.2	16.4	21.0
86	16.5	21.3	22.3	23.2	27.4	25.7	22.7	25.6
87	13.0	18.4	19.6	20.4	21.4	19.8	19.5	26.1
88	14.3	20.0	20.8	19.7	23.5	22.7	20.1	21.6
89	15.7	20.8	20.8	19.7	23.5	22.4	20.7	21.6
90	17.8	21.5	21.2	23.7	22.6	24.7	22.1	27.3
91	15.2	22.1	20.3	18.5	24.2	28.4	21.1	23.4
92	13.3	17.8	18.5	20.4	24.2	24.3	20.1	26.9
93	13.7	18.7	17.6	20.4	21.9	22.3	18.9	25.1
94	12.5	18.5	20.1	21.2	20.8	25.8	19.6	26.1
95	13.2	20.1	21.0	18.0	19.2	22.0	18.9	26.5
96	15.3	18.6	22.5	20.8	24.1	24.0	20.8	26.7
97	17.3	19.9	19.9	23.3	25.3	25.7	21.7	27.9

BV-avdelningen

Tabell 4. Svarande och bortfall i procent i Omnibusundersökningarna.

År	<u>Svarande</u>		Telefon Procent av suburvalet	Totalt (vägt)	<u>Bortfall</u>
	Postenkät före på- minnelse	efter på- minnelse			(vägt)
80/3	32	76	38	85	15
80/4	24	73	38	89	11
81/1	22	75	64	91	9
81/2	13	62	55	83	17
81/4	17	69	48	84	16
82/1	10	70	58	87	13
82/2	24	71	55	87	13
82/3	22	74	48	86	14
83/1	29	70	58	87	13
83/2	29	61	51	81	19
83/3	33	57	62	84	16
84/1	21	59	51	80	20
84/2	26	59	50	80	20
84/3	21	61	51	81	19
84/4	42	70	52	86	14
84/5	40	67	53	84	16
85/2	27	64	63	87	13
85/3	14	55	68	86	14
85/4	41	71	56	87	13
85/5	24	67	56	86	14
86/1	32	60	52	81	19
86/2	29	59	56	82	18
86/4	26	60	42	77	23
86/5	31	65	43	80	20
87/3	35	69	48	84	16
88/3	-	59	51	80	20
88/4	-	61	43	78	22
88/5	-	67	35	76	24
89/2	-	64	42	79	21
90/1	-	64	35	76	24
90/2	-	63	32	75	25
90/4	-	68	31	78	22
91/1+2	-	67	31	77	23
91/5	-	63	53	83	17
92/1	-	65	47	82	18
92/4	-	65	34	77	23
93/1+2	-	67	45	82	18
93/5	-	69	31	79	21
94/1		64	31	75	25
94/3		67	50	84	16
94/5		66	46	81	19
95/3		71	30	79	21
95/5		66	29	76	24
96/1		72	30	81	19
96/3		69	42	82	18
96/4		70	31	80	20
97/1		58	51	79	21
97/4		64	39	78	22
97/5		73	38	83	17

BV-avdelningen

Tabell 5. PSU - bortfallets fördelning efter orsak. Ovägt i procent.

År/mån	Avböjd medverkan	Ej anträffade	Sjuka	Totalt
80/5	7.0	3.5	2.6	13.1
80/11	7.0	3.2	1.9	12.1
81/5	7.0	4.1	2.1	12.3
82 *				
83				
84/5	7.2	6.0	1.8	15.0
84/11	7.8	4.4	2.2	14.4
85/5	8.3	5.5	2.1	15.9
85/11	8.5	4.9	2.4	15.8
86/5	10.1	5.9	2.3	18.3
86/11	10.7	4.6	3.2	18.5
87/5	10.0	5.2	2.9	18.1
87/11	9.7	5.2	2.9	17.8
88/2	9.1	4.9	2.8	16.8
88/5	8.7	7.1	2.6	18.4
88/11	9.3	5.8	2.3	17.4
89/5	8.8	7.0	2.3	18.1
89/11	8.1	6.1	2.4	16.6
90/5	8.1	6.3	2.4	16.8
90/11	7.6	5.6	2.5	15.7
91/5	8.0	9.7	2.3	20.0
91/11	8.5	7.3	2.5	18.3
92/5	7.8	8.8	2.5	19.1
92/11	7.8	8.7	2.4	18.9
93/5	8.1	9.8	2.6	20.5
93/11	7.9	8.8	2.3	19.0
94/5	7.7	9.6	2.4	19.7
94/11	7.7	8.7	2.6	19.0
95/5	7.8	10.4	2.8	21.0
95/11	8.1	8.8	2.9	19.8
96/5	8.3	10.6	2.8	21.7
96/11	8.1	10.1	3.2	21.4
97/5	8.3	11.7	3.2	23.2
97/11	8.5	10.0	3.1	21.6
98/5	8.8	11.0	3.3	23.1

* Undersökningen genomfördes ej under perioden 81/11-83/11

BV-avdelningen

Tabell 6. Nettourval, svar och bortfall i bokföringsundersökningar. Bortfallet efter orsak. Övägt i procent.

Undersökn/ år	Netto- urval	Svarande	Avböjd medverkan	Ej an- träffade	Övrigt bortfall	Totalt bortfall
HUT 85	6 004	72.7	23.4	2.3	1.6	27.3
HUT 88	5 999	62.8	32.0	2.6	2.6	37.2
HUT 92*	6 007	63.4	31.2	3.1	2.3	36.6
Utgiftsbar. 1995	2 007	64.1	26.9	6.0	3.0	35.9
Utgiftsbar. 1996	2 025	54.4	33.8	8.1	3.8	45.6
Utgiftsbar. 1997**						

* Fr o m januari -95 görs Utgiftsbarometern (tidigare HUT) löpande fördelat på 26 delurval.

Prel svarsfrekvens ca 75 %.

** Utgiftsbarometern 1997 avbröts på grund av för stort bortfall.

Tabell 7. IKU - Bortfall i procent.

Undersökningsår	Allmännyttiga bostads- företag. Vägt bortfall	Enskilda ägare och borätföreningar. Övägt bortfall
1981	3.1	14.5
1982	4.1	13.9
1983	5.5	17.4
1984	5.8	18.4
1985	4.1	23.3
1986	3.8	23.1
1987	4.2	23.3
1988	3.0	19.8
1989	1.0	21.2
1990	3.0	21.0
1991	3.0	1)
1992	3.0	20.0
1993	3.0	21.0
1994	3.0	17.0
1995	3.0	19.0
1996	3.0	17.0

1) Genomfördes ej

BV-avdelningen

Tabell 8. BHU och Bohyror i nyproduktion. Bortfall i procent.

Undersökningsår	Hyresrättslägenheter. Vägt bortfall.	Bohyror m.m. i statsbe- lånade hus.Ovägt bortfall.
1981	5.6	0.0
1982	3.8	0.0
1983	2.8	0.0
1984	4.7	0.1
1985	3.2	0.4
1986	3.6	0.8
1987	3.7	4.1
1988	3.4	3.7
1989	4.4	8.3
1990	6.3	11.6
1991	5.2	10.3
1992	5.9	21.0
1993	4.9	18.2
1994	4.5	6.4
1995	4.6	6.0
1996	7.6	11.8

Tabell 9 Kommunala folkbiblioteksstatistiken 1986-1996

År	Procent
86	0,35
87	0,71
88	0,71
89	0
90	0,35
91	0,35
92	0
93	1,05
94	0
95	0
96	0

ES-avdelningen

Tabell 1 Bortfall i procent.

	Finans- statistiken- företag	Finans- statistiken- anställda	Finans- statistiken- omsättning	Industri- statistiken- Preliminär	Industri- statistiken- Definitiv	Investerings- enkäterna	Leverans- och order- statistiken
70	12	5					
71	15	6	5				
72	13	4	4				
73	14	5	5			12	
74	22	5	6			9	
75	19	6	6			14	
76	20	6	7			12	
77	18	6	5			16	
78	23	8	6			17	
79	19	6	5			22	
80	17	6	4			26	5
81	18	6	4	2		18	5
82	18	6	5	2		19	5
83	18	6	5	2		18	6
84	20	6	5	3		20	5
85	21	6	6	4		26	6
86	19	6	4	11		20	7
87	23	7	7	7		14	7
88	23	9	8	12		13	9
89	27	8	8	12		14	11
90	25	9	10	12	4	17	12
91	24	9	8	16	6	16	12
92	23	8	8	19	6	18	10
93	19	6	5	12	5	12	9
94	20	6	5	14	6	14	8
95	12	4	4		6	15	7
96	16	4	4		6	15	6
97						16	7

Tabell 2 Bortfall i procent.

	HKU- företag	FUTS- utl. tillg. och skulder	Kapacitets- enkäten- arbetsställen	Kapacitets- enkäten- förädl.värde	Lagertyp- statistiken	Omsättnings- statistiken	Forskning och utveck- ling i företag
81					8		11
82			22	12	8	37	-
83	7	1	20	10	8	17	9
84	8	6	20	9	8	17	-
85	11	9	32	15	8	17	9
86	10	6	27	14	8	17	-
87	9	5	22	12	9	25	12
88	8	2	24	13	9	20	-
89	9	5	24	16	9	29	13
90	8	5	24	13	10	26	-
91	9	2	22	11	11	29	12
92	7	3	20	9	9	27	-
93	8	2	21	9	7	27	12
94	9	3	21	10	11	23	-
95	10	3	20	9	11	23	14
96	9	3	21	8	11	18	
97	10	-	21	6		23	

Tabell 3 Bortfall i procent.

	Ekonomisk redog. för kyrkomm.	Prognos- enkäterna: Första	Prognos- enkäterna: Andra	Prognos- enkäterna: Tredje	Kredit- marknads- statistiken
81					
82					
83					
84					1,1
85					0,0
86		20	10	25	5,3
87		24	12	22	1,4
88		30	18	16	0,7
89	13,0	26	10	29	3,2
90	16,6	26	14	19	3,9
91	19,2	23	9	18	0,0
92	13,8	20	10	15	4,2
93	12,7	14	10	13	3,1
94	7,8	17	8	14	2,8
95	5,3	12	12	15	2,8
96	6,3	18	25	21	2,3
97		7	9	4	3,2

MR-avdelningen

Tabell 1. Bortfall i procent.

	De objektiva skördeuppskattningarna. Ovägt bortfall i procent.			Skördeuppskattningarnas intervjuundersökning. Ovägt bortfall i procent.
	Vall och spannmål	Mat- potatis	Fabriks- potatis	Spannmål, oljeväxter och ärter
1980	2,0	1,7		
1981	2,2	2,1		
1982	1,9	2,2		
1983	1,6	1,6		
1984	2,5	3,7		
1985	2,7	2,8		
1986	2,8	2,9		
1987	1,7	1,4		
1988	1,7	1,3		
1989	1,4	1,8		
1990	1,4	1,7		
1991	1,9	1,9		
1992	0,7	1,2		
1993	0,7	1,5		
1994	0,9	4,0		
1995	2,9	2,9		6,6
1996	2,7	2,7	1,0	5,8
1997	3,1	2,6	1,0	7,5

Tabell 2 Bortfall i procent.

År	Jordbruksekonomiska undersökningen. Övägt objektsbortfall i procent av nettourval för ny urvalsdel . ²⁾ Inget nytt urval gjordes. Avser andel som avböjde 1993 plus andel som deltog 1993, men som avböjde 1994.
1979	28
1980	32
1981	28
1982	22
1983	29
1984	34
1985	36
1986	28
1987	31
1988	38
1989	34
1990	42
1991	38
1992	31,6
1993	23,0
1994	24,0 ²⁾
1995	22
1996	57
1997	45

MR-avdelningen

Tabell 3. Bortfall i procent.

År	Resvane-undersökningen (RVU). Ovägt bortfall i procent.	Inrikes trafik med svenska lastbilar. Ovägt bortfall i procent	Utrikes trafik med svenska lastbilar. Ovägt bortfall i procent	Intäkter och kostnader för sjöfarten. Ovägt bortfall i procent
1984		12		
1985		12		
1986		12		
1987		12		
1988		-		
1989		-		15,1
1990		11,6		18,3
1991		-		20,2
1992		-		17,0
1993		13		16,6
1994	21,8	-		19
1995	22,1	13,6	9	16
1996	24,2	14,3	10	15
1997		15,9	8	

Tabell 4. Bortfall i procent.

År	Energistatistik för småhus. Ovägt bortfall i procent	Energistatistik för flerbostadshus. Ovägt bortfall i procent	Energistatistik för servicelokaler. Ovägt bortfall i procent.	Bekämpningsmedelsanvändningen i jordbruket. Ovägt bortfall i procent
1988				5
1989				4
1990	20	27	32	4
1991	24	24	45	5
1992	17	23	31	3
1993	18	20	26	-
1994	24	21	23	5
1995	19	22	27	-
1996	19	26	19	4
1997	20,6	17	19,5	-

FAKTA OM UNDERSÖKNINGARNA.

AM-avdelningen

Undersökningar vid AM - avdelningen	Arbetskraftsundersökningar - AKU	Arbetsmiljöundersökningen	Arbetsorsakade besvär	Personalutbildningsstatistik	Gymnasieskoleuppföljning 1996
Syfte	Beskriva aktuella sysselsättningsförhållanden och ge information om utvecklingen på arbetsmarknaden	Beskriva arbetsmiljöförhållanden	Beskriva arbetsorsakade besvär	Analysera typ och omfattning av utbildning som betalas av arbetsgivaren	Beskriva verksamhet året efter gymnasieskolan
Bruttopopulation	Folkbokförda personer 16-64 år	Sysselsatta 16-64 år	Se AKU	Sysselsatta 16 - 64 år	Personer som avslutade grundskolan 1993
Ram för urvalsdragning	RTB, kompletterad med uppgifter från SCB:s sysselsättningsregister	Registret över totalbefolkningen, RTB	RTB	RTB	SCBs elevregister
Uppgiftslämnare	Urvalspersonen (indirekt intervju tillåtet under vissa restriktioner)	Urvalspersonen	Urvalspersonen	Urvalspersonen	Urvalspersonen
Bruttourval	ca 17 100 mån	Ca 15 000	Ca. 38 000	Ca 14 000	8 090
Urvalsförfarande	OSU, 192 strata systematiskt inom strata (appr. OSU)	Se AKU	Se AKU	Se AKU	Stratifierat
Panel - andel som roterar - period mellan "intervju"	JA 7/8 3 mån	-	-	Ja. Alla paneler i AKU utom den första och sista ingår normalt i personalutbildningsstatistiken.	Nej
Övertäckning	Ca 0,2%, identifieras vid fältarbetet	Ca 2,5% identifieras vid intervjun		Försumbar	0,9%
Bortfallsmått	[1]	[1]	[1]	[1]	[1]
Uppgiftsskyldighet	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej
Uppgiftslämnarbörda - antal frågor - tidsåtgång (min)	1:a int. 2-8:e int. 20-25 10-15 Ca 5 Ca 3	Ca 140 intervju ca 10 enkät ca 15	24 5-8	14 3	29 20 min
Bortfallsuppföljning	Nej	-Indirekt intervjuade söks för intervju. -Tre påminnelseutskick, varav två med ny enkät.	Nej	Nej	Telefonpåminnelse
Kompensation för bortfallet	Efterstratifiering med hjälpinfo från register	Efterstratifiering efter yrke och kön (45 strata) med AKU:s skattning av antal sysselsatta som hjälpinformation	Efterstratifiering efter yrke kön och ålder (132 strata) med AKUs skattning av antal sysselsatta som hjälpinformation	Se AKU!	Rak uppräknings
Metod för uppgiftsinsamling	Telefonintervju med DATI (besöksint. ca 1%)	Telefonintervju, Postenkät	Telefonintervju	Telefonintervju	Postenkät.
Vem gör insamlingen	SCB/I	SCB/I	SCB/I	SCB/I	AM/UA
Längd för insamlingsperiod	Ca 1 månad	Fr.o.m. 1997 oktober, november. Tidigare kvartal.	Kvartal	Ca 1 månad	10 veckor
Frekvens	Månad	Vart annat år	Varje år	Varje halvår	Enstaka

AM-avdelningen

Undersökningar vid AM- avdelningen	<i>Vuxenuppföljning 1997</i>	<i>Gymnasieungdomars intresse för högre studier</i>	<i>Kortperiodisk sysselsättningsstatistik för privat sektor (KSP)</i>	<i>Konjunkturstatistik, löner för privat sektor</i>	<i>Löner och sysselsättning för arbetare inom industrin 1989-1995</i>
Syfte	Belysa motiv med studierna inom komvux, den huvudsakliga verksamheten före och efter studierna samt finansiering under studietiden	Visa hur ungdomars intresse för högre studier utvecklas	Redovisa sysselsättningsuppgifter med detaljerad bransch-uppdelning inom privat sektor	Visa löneutveckling för arbetare och tjänstemän inom privat sektor	Redovisa genomsnittliga timförtjänster inom industrin, SNI C och SNI D
Bruttopopulation	Nyborjare inom komvux ht 1995	Elever som gick sista året på gymnasieskolans nationella program läsåret 1997/98	Arbetsställen med personal inom privat sektor	Företag SNI 2-9 med fler än 4 anställda	Företag med minst 5 anställda inom SNI C och SNI D
Ram för urvalsdragning	SCBs register över komvuxstuderande	SCBs elevregister	Centrala företags- och arbetsställe-registret, CFAR	CFAR	CFAR
Uppgiftslämnare	Urvalspersonen	Urvalspersonen	Arbetsställen	Företag	Samtliga arbetsställen inom utvalda företag
Bruttourval	6 059	4145	22 000	5096	2 403 företag, 5 161 arbetsställen.
Urvalsförfarande	Stratifierat urval	Stratifierat urval	Stratifierat urval efter bransch och storlek (SAMU)	Stratifierat urval efter bransch och storlek (SAMU)	Stratifierat urval efter bransch och storlek (SAMU)
Panel - andel som roterar - period mellan "intervju"	-	Nej	Ca 20% mellan år, dock samma urval inom år Kompletteringsurval vid halvårsskiftet	Ca 20% mellan år, dock samma urval inom år	Ja Ca 20% mellan år, dock samma urval inom året
Övertäckning	Uppskattad övertäckning i bruttopopulationen 6,5%	1,6% i urvalet	Ca 4% i urvalet	Arbetare 15%-20% Tjrn 10%-15% Någon av kategorierna kan saknas på företaget	35% på företags-nivå
Bortfallsmått	[6]	[1]	[1] och [4]	[1] och [4]	[1] och [4]
Uppgiftsskyldighet	Nej	Nej	Ja		Ja
Uppgiftslämnarbörd - antal frågor - tidsåtgång (min)	28 ca 15 min	12 ca 15 min	26	max 29 beror på företagets storlek samt datorstöd	14 Beror på företagets storlek och rutiner
Bortfallsuppföljning	Brev/kort-påminnelser Telefonuppföljning	Nej	Påminnelsebrev Telefonpåminnelse	Brev/kort-påminnelser Telefonpåminnelse	Brev/kort-påminnelser Telefonpåminnelse
Kompensation för bortfallet	Telefonuppföljning enligt Hansen-Hurwitz	Rak uppräknig	Rak uppräknig Imputering	Rak uppräknig Imputering	Rak uppräknig Imputering
Metod för uppgiftsinsamling	Postenkät	Postenkät	Postenkät	Postenkät	Postenkät
Vem gör insamlingen	AM/UA	AM/UA	AM/LS	AM/LS	AM/LS
Längd för insamlingsperiod	8 veckor	8 veckor	Kvartal	Månad	Månad
Frekvens	Var tredje år	Årlig	Kvartal	Månad	Månad

AM-avdelningen

Undersökningar vid AM- avdelningen	<i>Kortperiodisk lönestatistik för privat sektor (KLPk) 1989-1995</i>	<i>Årlig struktur statistik över löner för arbetare respektive tjänstemän inom privat sektor</i>	<i>Arbetskraftsbarometern</i>
Syfte	Visa löneutveckling för arbetare och tjänstemän inom privat sektor	Belysa lönenivå, lönestruktur och löneutveckling för arb. resp. tjm. Inom privat sektor med indelning efter kön , ålder, yrke, näringsgren, utbildning	Ge snabb och enkel information om arbetsmarknadsläget och utsikterna för olika utbildningsgrupper
Bruttopopulation	Företag SNI 2-9 med fler än 4 anställda	Företag i privat sektor	Alla arbetsställen med minst 10 anställda varav 2 med aktuell utbildning
Ram för urvalsdragnig	CFAR	CFAR	ÅRSYS, Utbildningsregistret, CFAR
Uppgiftslämnare	Företag	Samtliga arbetsställen i utvalda företag	Personalansvarig på arbetsstället
Bruttourval	3 688	Ca 8000 företag med ca 33000 arbetsställen	7200 arbetsställen
Urvalsförfarande	Stratifierat urval efter bransch och storlek (SAMU)	Stratifierat urval efter bransch och storlek (SAMU)	PPS-urval
Panel - andel som roterar - period mellan "intervju"	Ca 20% mellan år, dock samma urval inom år	Nytt urval varje år. Företag med 500 anställda kommer alltid med i urvalet.	-
Övertäckning	13% - 18%	Tjm: 30%-35% av företagen Arb: 8%-13% av företagen	Ca 14 % bland avregistrerade
Bortfallsmått	[1] och [4]	[1]	[1]
Uppgiftsskyldighet	Ja	Ja	Nej
Uppgiftslämnarbörda - antal frågor - tidsåtgång (min)	6 - 14	17 per anställd Beror på företagets storlek och rutiner	1-5 per utbildningsgrupp Ca 10
Bortfallsuppföljning	Brev/kort-påminnelser Telefonpåminnelse	Brev- och telefonpåminnelser	-Tack- och påminnelsekort -Påminnelse med enkät -Påminnelse utan enkät Telefon till vissa större företag.
Kompensation för bortfallet	Rak uppräknig	Rak uppräknig	Rak uppräknig
Metod för uppgiftsinsamling	Postenkät	Postenkät. Rapportering via enkät, diskett eller magnetband	Postenkät
Vem gör insamlingen	AM/LS	AM/LS med hjälp av vissa arbetsgivarorganisationer	AM/UA
Längd för insamlingsperiod	Kvartal	6 månader	2 månader
Frekvens	Kvartal	År	År
		Bortfallet för 1997 redovisas i nästa års bortfallsbarometer.	

BV-avdelningen

Undersökningar vid BV - avdelningen	<i>Hushållens inköpsplaner - HIP</i>	<i>Hushållens ekonomi - HEK (tidigare HINK/HUND)</i>	<i>Utgiftsbarometern (t o m -92 HUT)</i>
Syfte	Belysa hushållens förväntningar om den ekonomiska utvecklingen	Belysa inkomst- fördelnings-, förmögen- hetsfördelnings-, arbets- marknads- och boende- politiska frågor	Belysa konsum- tionsstandarden hos olika hushålls- grupper
Bruttopopulation	Folkbokförd befolkning 16 år och äldre	Folkbokförd befolkning 18 år och äldre	Folkbokförd befolkning 18 -74 år
Ram för urvalsdragning	Registret över total- befolkningen, RTB, samt SCBs sysselsättnings- register	RTB, FTR	RTB
Uppgiftslämnare	Urvalspersonen	Urvalspersonen (indirekt intervju tillåtet)	Hushålls- medlemmar
Bruttourval	ca 2 100/mån	ca 19 300	ca 2 000
Urvalsförfarande	192 strata efter hushållets tax. nettoinkomst, systematiskt urval inom strata (appr. OSU)	Stratifierat OSU	Systematiskt urval (approx. OSU)
Panel - andel som roterar - period mellan "intervju"	Nej	Nej	Nej
Övertäckning	Ca 5%, identifieras	Ca 2%, identifieras vid urvalsdragningen	Ca 2.0%
Bortfallsmått	[1]¹	[1] (approx. vägt)	[1] (självvägt mått på individnivå)
Uppgiftsskyldighet	Nej	Nej	Nej
Uppgiftslämnarinsats - antal frågor - tidsåtgång (min)	Ca 30 Ca 7	Ca 50 Ca 20	7 frågor +bokföring Ca 150
Bortfallsuppföljning	Nej	Nej	Nej
Kompensation för bortfallet	Efterstratifiering med hjälpinfo från register	Kompensationsvägning Rak uppräknings	Efterstratifiering
Metod för uppgiftsinsamling	Telefonintervju	Telefonintervju (DATI)	Besöksintervju och bokföring
Vem gör insamlingen	SCB/I	SCB/I	SCB/I
Längd för insamlingsperiod	Ca 1 mån	Ca 3 mån	4 veckor
Frekvens	Månad	Årligen	Årligen (fr o m -95)

¹ Siffror inom klammer syftar på formler i avsnittet "Bortfallsmått"

BV-avdelningen

Undersökningar vid BV - avdelningen	<i>Undersökning om levnadsförhållanden - ULF</i>	<i>Partisymptati- undersökning - PSU</i>	<i>Omnibusunder- sökningar</i>	<i>Kommunala folkbibliotek</i>
Syfte	Belysa välfärdens fördelning i befolkningen	Belysa parti- sympatiernas fördelning i väljarkåren	Varierar	Belysa kommunernas verksamhet på biblioteksområdet
Bruttopopulation	Folkbokförd befolkning 16-84 år	Svenska medborgare, folkbokförda 18 år och äldre	Folkbokförd befolkning 18-74 år	Kommunala folkbibliotek
Ram för urvalsdragning	Registret över totalbefolkningen, RTB	RTB	Registret över totalbefolkningen (RTB)	Samtliga kommuner
Uppgiftslämnare	Urvalspersonen (indirekt intervju kan förekomma)	Urvalspersonen	Urvalspersonen	Kontaktperson på kommuns huvudbibliotek
Bruttourval	7 600 - 8 800	ca 9 300	1 200	288
Urvalsförfarande	Systematiskt urval (appr. OSU)	Systematiskt urval (appr. OSU)	OSU	Totalundersökning
Panel - andel som roterar - period mellan "intervju"	Fr.o.m. 1986 ca 40% 8 år	Ja 2/3 6 mån	Nej	-
Övertäckning	Ca 1%	Ett fåtal emigranter	<1,0%	Nej
Bortfallsmått	[1] (approx. vägt)	[1]	[7] (antalsvägt mått)	[1]
Uppgiftsskyldighet	Nej	Nej	Nej	Nej
Uppgiftslämnar- insats - antal frågor - tidsåtgång (min)	Ca 200 Ca 70	Ca 20 Ca 10	Varierar	ca 100 60-120
Bortfallsuppföljning	Ja	Nej	Telefonintervju av ett suburval i bortfallet	Ja, två skriftliga påminnelser + telefonkontakt
Kompensation görs för bortfallet	Efterstratifiering	Nej, efterstratifiering för vissa skattnings	Nej	Imputering
Metod för uppgiftsinsamling	Besöksintervju (tel. int. vid bort- fallsuppföljning)	Telefonintervju	Enkät med telefonuppföljning	Postenkät
Vem gör insamlingen	SCB/I	SCB/I	SCB/I, BV/ENK	BoR/KMI
Längd för insamlingsperiod	Tvåårig	Ca 2,5 veckor	1-2 månader	7 månader
Frekvens	Årligen	Halvår	Varierar	Årligen

BV-avdelningen

Undersökningar vid BV - avdelningen	Bostads- och hyresundersökningen - BHU (hyresdelen)	Intäcks- och kostnads- undersökningen - IKU	Bostadshyror i nyproduktion
Syfte	Belysa hyresnivåer och hyresförändringar	Kartlägga fastighets- ägarens intäkter och kostnader, reparation, om- och tillbyggnad av flerbostadshus	Visa hyror/ avgifter/ insatser för nyproducerade lägenheter
Bruttopopulation	Hyrda bostadslägenheter	Fastigheter taxerade som hyreshusenheter (flerbostadshus)	Bostadslägenheter i flerbostadshus samt bostadsrätts- och hyreslägenheter i småhus
Ram för urvalsdragning	Folk- och bostadsräkningen (FOB), Bostadsbyggnadsstatistik	FTR	Bostadsbyggnads- statistikens samordningsregister
Uppgiftslämnare	Fastighetsägare/ förvaltare	Fastighetsägare/ förvaltare	Byggherrar
Bruttourval	13 000 - 16 000	4 600	600
Urvalsförfarande	Stratifierat urval	Stratifierat urval och totalundersökning	Totalundersökning
Panel - andel som roterar - period mellan "intervju"	-	-	-
Övertäckning	Ca 2-3%	Ca 7 %	Ca 14%
Bortfallsmått	[2]	[1]	[1]
Uppgiftsskyldighet	Ja	Ja	Ja
Uppgiftslämnar- insats - antal frågor - tidsåtgång (min)	14 frågor/blankett 10 min/blankett 60min/uppg.lämnare	Varierar beroende på blankett (4 olika blanketter)	5 Ca 15
Bortfallsuppföljning	Nej	Brevpåminnelse	Telefonpåminnelse, brevpåminnelse
Kompensation för bortfallet	Imputering, kompensationsvägn. efterstratifiering	Kompensations- vägning (privata bostadsrätter)	Kompensations- vägning
Metod för uppgiftsinsamling	Postenkät, telefonintervju, ADB-register	Postenkät, elektronisk enkät	Postenkät
Vem gör insamlingen	BV/BO	BV/BO, SABO	BV/BO
Längd för insamlingsperiod	5 mån	6 mån	2 mån
Frekvens	Årligen	Årligen	Årligen

ES-avdelningen

Undersökningar vid ES - avdelningen	<i>Finansstatistik för företag</i>	<i>Forskning och utveckling i företag</i>	<i>Handelskrediter utlandet (HKU)</i>	<i>Industristatistiken</i>	<i>Investeringsenkäterna</i>
Syfte	Belysa kapitalstruktur och ekonomisk aktivitet	Belysa omfattningen av resursanvändning för forskning och utv. Inom företagssektorn	Belysa företagens handelskrediter gentemot utlandet	Belysa industriproduktionen i Sverige. Bransch och varudata	Belysa investeringsutvecklingen, såväl verkställda som planerade investeringar
Bruttopopulation	Sektor 21, exklusive SNI 70	Sektor 21, exklusive SNI 70. Företag med ≥50 anställda	Samtliga företag med utländska handelskrediter	Alla AS till industriföretag (SNI 10-37), samt industriella AS till icke-industriföretag	Industriföretag med ≥20 anställda
Ram för urvalsdragning	CFAR	Finansstatistiken	Skapad efter bearbetning av export- och importdata	CFAR	CFAR
Uppgiftslämnare	Företag	Företag	Icke finansiella företag	Företag / Arbetsställen	Kontaktperson på företag
Bruttourval	Ca 265 800	Ca 3 700	Ca 500	Ca 8 500	Ca 2 500
Urvalsförfarande	Totalundersökning	Stratifierat urval efter bransch/ storlek	Stratifierat OSU	Totalundersökn. för Företag ≥10 anst. Övr. skattas	Stratifierat urval efter bransch/ storlek (SAMU)
Panel - andel som roterar - period mellan "intervju"	-		Ja 20% av urvalsundersökta företag	-	-
Övertäckning	Marginell	Marginell	Marginell	Ja	Nedlagda, fusionerade företag i begr. omfattning
Bortfallsmått	[2] och [4]	[1]	[1] och [4]	[5]	[1]
Uppgiftsskyldighet	Ja	Nej	Ja	Ja	Ja, för verkställda investeringar
Uppgiftslämnarinsats - antal frågor - tidsåtgång (min)	Varierar beroende på bokslutets komplexitet, dock <400 frågor (för 4100 företag)	Ca 210 frågor för de större företagen och ca 80 för de mindre	8 Ca 30	Ca 75 Ca 30	24 Ca 30
Bortfallsuppföljning	Post- och telefonpåminnelse	Post- och telefonpåminnelse	Post- och telefonpåminnelse	Post- och telefonpåminnelse	Post- och telefonpåminnelse
Kompensation för bortfallet	Framskrivning och rak uppräknig	Framskrivning, hjälpinformation och medelvärdesimputering	Imputering med hjälpinformation	Framskrivning och rak uppräknig	Imputering med tidigare uppgifter + rak uppräknig
Metod för uppgiftsinsamling	Postenkät för 4100 företag. SRU för 261700	Postenkät	Postenkät	Postenkät, Schablonskattnig	Postenkät
Vem gör insamlingen	ES/TN, ES/IN	ES/Fol	ES/FM	ES/IN	ES/IU
Längd för insamlingsperiod	Febr - nov	April-november	Kvartal	mars-nov	Ca 7 veckor
Frekvens	Årlig	Vartannat år	Kvartal	Årlig	3 ggr/år

ES-avdelningen

Undersökningar vid ES - avdelningen	<i>Kapacitetsenkäten</i>	<i>Lagertypstatistiken</i>	<i>Leverans- och orderstatistiken</i>	<i>Omsättningsstatistiken</i>
Syfte	Belysa produktionskapacitetens utnyttjande inom den totala industrin	Skatta lagerförändringar i industrin, SNI C och D	Skatta förändringen av industrins leveranser och ordergång	Utgöra underlag för NR, privat konsumtion och produktionsberäkningar
Bruttopopulation	Industrieföretag i Sverige med ≥ 10 anställda	Företag inom industrin, SNI 10 - 37 med ≥ 10 anställda	Företag inom industrin, SNI 10 - 37 med ≥ 10 anställda	Företag inom SNI50- 52, 55, 71, 72, 74, 90, 92 och 93 med omsättning ≥ 200 tkr
Ram för urvalsdragning	CFAR	Industrieföretag i CFAR	Industrieföretag i CFAR	CFAR
Uppgiftslämnare	Arbetsställe	Företag	Företag	Företag
Bruttourval	Ca 2 500 anläggningar	Ca 2 250	Ca 2 250	Ca 8 000
Urvalsförfarande	Stratifierat urval efter bransch/ storlek (SAMU)	Stratifierat urval efter bransch/ storlek (SAMU)	Stratifierat urval efter bransch/ storlek (SAMU)	Stratifierat urval efter bransch/ storlek (SAMU)
Panel - andel som roterar - period mellan "intervju"	-	-	-	-
Övertäckning	Liten	Nedlagda, fusionerade företag i begr. omfattning	Nedlagda, fusionerade företag i begr. omfattning	Ca 4%
Bortfallsmått	[1] och [3]	[5]	[5]	[1] och [5]
Uppgiftsskyldighet	Ja	Ja	Ja	Ja
Uppgiftslämnarinsats - antal frågor - tidsåtgång (min)	11 Ca 10	8 Ca 30	6 Ca 30	1 Ca 10
Bortfallsuppföljning	Post- och telefonpåminnelse	Post- och telefonpåminnelse	Post- och telefonpåminnelse	Post- och telefonpåminnelse
Kompensation för bortfallet	Nej	Framskrivning och rak uppräknig	Framskrivning och imputering med hjälpinformation	Framskrivning och rak uppräknig
Metod för uppgiftsinsamling	Postenkät	Postenkät	Postenkät	Postenkät och TDE
Vem gör insamlingen	ES/IU	ES/IU	ES/IU	ES/TN
Längd för insamlingsperiod	Kvartal	Ca 4 veckor	Ca 4 veckor	1 månad
Frekvens	Kvartal	Kvartal	Månad	Månad/ kvartal

ES-avdelningen

Undersökningar vid ES - avdelningen	<i>Ekonomisk redogörelse för kyrkokommuner, (KYBOK)</i>	<i>Inkomst- och utgiftsprognoserna</i>	<i>Kreditmarknadsstatistiken</i>
Syfte	Kartlägga den kyrko-kommunala ekonomin på lokal-, regional- och riksnivå	Beskriva kommunernas utgifter, inkomster och investeringar, fördelade på vissa centrala poster som används i NRs och KIs beräkningsmodeller	Presentera statistik över kommunernas och landstingens finansiella tillgångar, låneskulder samt deras förändring över tiden
Bruttopopulation	Kyrko-kommuner	Kommuner som har $\geq$ 30 000 invånare	Samtliga kommuner och landsting
Ram för urvalsdragning	Egen ram	Egen ram	Egen ram
Uppgiftslämnare	Ekonomiansvariga på respektive kyrkokommun	Kommuner	Kommuner och landsting
Bruttourval	935	77	288 + 23
Urvalsförande	Totalundersökning	Totalundersökning	Totalundersökning 1 gång/år. Urvalsundersökning 3 ggr/år. Innefattar kommuner med mer än 20 000 invånare.
Panel - andel som roterar - period mellan "intervju"	-	-	-
Övertäckning	Nej	Nej	Nej
Bortfallsmått	[1]	[1]	[1]
Uppgiftsskyldighet	Ja	Nej	Nej
Uppgiftslämnar- insats - antal frågor - tidsåtgång (min)	ca 289 1 500	20-60 30-120	72 ca 120
Bortfallsuppföljning	Two skriftliga påminnelser + telefon	Telefonpåminnelse	Skriftlig påminnelse + telefonpåminnelse
Kompensation för bortfallet	Imputering med hjälpinformation (skatteintäkter)	Imputering baserat på räkenskapssammandrag	Framskrivning
Metod för uppgiftsinsamling	Postenkät	Postenkät	Postenkät och elektronisk blankett (Excel-diskett)
Vem gör insamlingen	ES/OE	ES/OE	ES/OE
Längd för insamlingsperiod	5 mån	1 mån	2 mån
Frekvens	Årligen	3 gånger/år	4 gånger/år

MR-avdelningen

Undersökningar vid MR-avdelningen	Objektiva skördeuppskattningar (mat och fabrikspotatis) - OS	Objektiva skördeuppskattningar (vall och spannmål) - OS	Skördeuppskattningarna s intervjuundersökning	Jordbruksekonomiska undersökningen - JEU	Resvaneundersökningen (Riks-RVU)	Inrikes transporter med svenska lastbilar
Syfte	Uppskatta skörden av matpotatis och fabrikspotatis	Uppskatta skörden av spannmål och slåttervall	Uppskatta skörden av spannmål, oljeväxter och spannmål	Redovisa jordbruksföretaget enligt företags-ekonomiska principer	Att kartlägga svenskarnas resvanor och förflyttningar i trafik	Att mäta svensk-registrerade lastbilar/ dragbilar i nationell trafik
Bruttopopulation	Jordbruksföretag med >5,0 ha åker och minst 0,5 ha matpotatis	Jordbruksföretag med >5,0 ha åker	Jordbruksföretag med >5,0 ha åker	Vissa kategorier av jordbruksföretag	Individer i åldern 6-84 år folkbokförda i Sverige	Lastbilar i trafik med maximilastvikt om minst 3,5 ton
Ram för urvalsdragning	Lantbruksregistret, LBR	LBR	LBR	LBR	RTB	Centrala bilregistret (CBR)
Uppgiftslämnare	Säsongsanställda provtagare samt jordbrukaren	Jordbrukaren	Jordbrukaren	Huvudbrukaren på företaget	Urvalsperson (indirekta intervjuer tillåtet)	Registrerade ägare till utvalda fordon
Bruttourval	Ca. 1 000 (matpotatis) Ca 100 (fabrikspotatis)	Ca. 1 440	Ca 3 570	600	ca 10 000/ år (inkl. tillägg)	8 000 (2 000 per kvartal.)
Urvalsförfarande	Flerstegsurval	Flerstegsurval	Flerstegsurval	Stratifierat urval	Stratifierat OSU	Stratifierat tvästegsurval
Panel - andel som roterar - period mellan "intervju"	-	-	-	Ja, fr.o.m. 1987 Ca 25% 12 mån	Nej	-
Övertäckning	Marginell	Marginell beror på LBR	Marginell beror på LBR	Ca. 10%, identifieras vid uppgifts-insamlingen	< 1.0%	Elimineras från urvalet (7% 1993)
Bortfallsmått	[1]	[1]	[1]	[1]	[2]	[1]
Uppgiftslämnarskyldighet	Nej	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja
Uppgiftslämnarinsats - antal frågor - tidsåtgång (min)	- Ca. 10	- -	- Ca 15-20	Löpande bokföring	> 20 frågor beroende på antal resor ca 25	15 frågor per köring + 3 gemensamma för mätveckan.
Bortfallsuppföljning	Nej	Nej	Nej	Nej	Ja, upprepade kontakt försök	Ja, tre skriftliga påminnelser
Kompensation för bortfallet	Nej	Nej	Nej	Ja, fr.o.m. 1995 ersätts bortfalls-objekt med likartade objekt.	Efterstratifiering	Ja - rak uppräknings
Metod för uppgiftsinsamling	Besöksintervju, telefonintervju, provtagning	Provtagning	Besöksintervju, och telefonintervju	Adm. register, Intervju, Enkät	Telefonintervju	Postenkät
Vem gör insamlingen	Provtagare	Provtagare	Personal vid länsstyrelsen	LBF- konsult AB	SCB/I	Producent : SCB SAM: SIKA
Längd för insamlingsperiod	Odlingssäsong	Hösten	Hösten	12 mån	1 vecka	4,5-5 månader
Frekvens	Årligen	Årligen	Årligen	Årligen	Löpande under 1994-98	Löpande kvartalsvis från 1995

MR-avdelningen

Undersökningar vid MR-avdelningen	<i>Utrikes trafik med svenska lastbilar</i>	<i>Intäkter och kostnader för sjöfarten</i>	<i>Energistatistik för småhus</i>	<i>Energistatistik för flerbostadshus</i>	<i>Energistatistik för servicelokaler</i>	<i>Bekämpningsmedelsanvändningen i jordbruket</i>
Syfte	Att mäta svensk-registrerade lastbilar/dragbilars trafikarbete i internationell trafik	Belysa intäkter och kostnader för sjöfarten och användning för BNP-beräkning	Information om uppvärmningssätt, uppvärmda ytor och energiförbrukning i småhusbeståndet	Information om uppvärmningssätt, uppvärmda ytor och energianvändning för bostadslägenheter, lokaler och varngarage	Information om uppvärmningssätt, uppvärmda ytor och energianvändning för servicelokaler	Följa utvecklingen av bekämpningsmedelsanvändningen i jordbruket - regionalt och grödis
Bruttopopulation	Företag som bedriver internat. lastbilstrafik.	Företag som ingår i rederinäringen	Småhus på fastigheter	Sveriges bestånd av flerbostadshus	Sveriges bestånd av servicelokaler	Jordbruksföretag med > 5.0 ha åkerareal
Ram för urvalsdragning	Vägverkets register över företag som erhållit tillstånd att bedriva int. trafik.	CFAR	FTR (fastighets-taxeringsregistret), typkod 220, 222, 223	FTR, typkod 320, 321	FTR, typkod 322, 325, 800, 810, 823-829	LBR
Uppgiftslämnare	Företag	Företagen	Fastighetsägare/boende	Fastighetsägare/förvaltare	Fastighetsägare/förvaltare	Enskilda jordbrukare
Bruttourval	500 företag/kvartal	365	Ca. 6 300	Ca. 7 900	Ca. 8600 som urvalundersöks. Totalt ca. 11 000	Ca 3 800 (+750 provundersökning)
Urvalstörfärande	Stratifierat tvåstegsurval	Stratifierat OSU	Stratifierat OSU	Stratifierat OSU	Stratifierat OSU	Stratifierat OSU
Panel - andel som roterar - period mellan "intervju"	-	-	Urval används under flera år, dock dras tilläggsurval för nyproducerade enheter	-	-	-
Övertäckning	Identifieras vid insamling.	Identifieras vid insamling	Identifieras i första hand vid granskning	Identifieras vid granskning	Identifieras vid granskning	Identifieras vid insamlingen
Bortfallsmått	[1]	[1]	[1]	[2]	[1]	[1]
Uppgiftslämnarskyldighet	Ja	Ja	Nej	Ja	Ja	Nej
- Uppgiftslämnarsinsats - antal frågor - tidsåtgång(min)	Varierar beroende på omfattningen av internationell trafik.	- - -	- - Ca. 20	- Ca 10 -	- 15 -	- Ca 20-25 Ca 30
Bortfallsuppföljning	Ja, skriftliga + telefonpåminnelser.	Ja, skriftliga påminnelser	Ja, telefonpåminnelser	Ja, två skriftliga påminnelser	Ja, två skriftliga påminnelser	Nej
Kompensation för bortfallet	Ja, rak uppräknings.	Nej	Nej	Nej		Ja
Metod för uppgiftsinsamling	Postenkät	Postenkät	Postenkät, adm. register, telefonpår	Postenkät, datalistor och disketter	Postenkät, datalistor och disketter	Telefonintervju
Vem gör insamlingen	Producent : SCB SAM : SIKA	Producent : SCB SAM: SIKA	MR/EN - Survey	MR/EN	MR/EN	SCB m.h.a skördeuppskattningarnas provtagare
Längd för insamlingsperiod	Ca. 5 månader		ca 4 mån	ca 5 mån	ca. 5 mån.	Ca 5-6 mån (växtsäsongen maj-sept)
Frekvens	Löpande kvartalsvis från 1995.	Årligen	Årligen	Årligen	Årligen	Fr.o.m. 1992 vartannat år

Förteckning över utkomna R&D Reports

R&D Reports är en för IT-enheten och Metodenheten gemensam publikationsserie, som 1988-01-01 ersatte de tidigare "gula" och "gröna" serierna. I serien ingick fram till årsskiftet 1992-93 även **Abstracts** (sammanfattning av metodrapporter från SCB).

Reports published during 1996 and onwards:

- 1996:1 On Sampling with Probability Proportional to Size (*Bengt Rosén*)
(grön)
- 1996:2 Bortfallsbarometern nr 11 (*Antti Ahtiainen, Stefan Berg, Margareta Eriksson, Åsa Greijer, Dan Hedlin, Monica Rennermalm och Anita Ullberg*)
(grön)
- 1996:3 Regression Estimators in Theory and in Practice (*Tomas Garås*)
(grön)
- 1996:4 Quality Aspects of a Modern Database Service (*Pat Dean and Bo Sundgren*)
(gul)
- 1996:5 Metadata: A Quality Element in Official Statistics - the Swedish Approach
(*Bo Sundgren and Pat Dean*)
(gul)
- 1996:6 Our Legacy to Future Generation - Using Databases for Better Availability and Documentation (*Gösta Guteland and Erik Malmborg*)
(gul)
- 1997:1 Bortfallsbarometern nr 12 (*Antti Ahtiainen, Stefan Berg, Mats Bergdahl, Fredrik Granström, Dan Hedlin, Lena Otterskog och Monica Rennermalm*)
(grön)
- 1997:2 Quality Concept for Official Statistics - Entry in the forthcoming update of the Encyclopedia of Statistical Sciences, Wiley & Sons (*Eva Elvers and Bengt Rosén*)
(grön)
- 1998:1 Preliminär statistik: Nybyggnadskostnader .-en simuleringstudie
(*Catarina Elffors*)
(grön)
- 1998:2 On Inclusion Probabilities for Order Sampling (*Bengt Rosén*)
(grön)
- 1998:3 On the Stratification of Highly Skewed Populations (*Dan Hedlin*)
(grön)
- 1998:4 Bortfallsbarometer nr 13 (*Per Nilsson, Antti Ahtiainen, Stefan Berg, Mats Bergdahl, Monica Rennermalm och Marcus Vingren*)
(grön)

ISSN 0283-8680

Tidigare utgivna **R&D Reports** kan beställas genom Katarina Klingberg, SCB, MET, Box 24 300, 104 51 STOCKHOLM (telefon 08-783 42 82, fax 08-783 45 99, e-post katarina.klingberg@scb.se).
R&D Reports from 1988-1995 can - in case they are still in stock - be ordered from Statistics Sweden, attn. Katarina Klingberg, MET, Box 24 300, SE-104 51 STOCKHOLM (telephone +46 8 783 42 82, fax +46 8 783 45 99, e-mail katarina.klingberg@scb.se).